

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HOMMELN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

FRU HARRIET BOSSE. HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG FOTO.

HARRIET BOSSE.

DET NAMN bland skådespelerskor i Stockholm, som under dessa dagar kommit mest på modet, är utan gensaga Harriet Bosses. Men redan förut hade det en klang af triumf, af fascinerande segervissnet öfver sina dublett-typer — jag har aldrig sett det skrifvet af henne själf, men skulle kunna gå vad om att strecket öfver t är stort och bestämdt.

Själf är hon liten och mjuk som ett barn. Mjuk i stämman, i halsens böjning, i händernas grepp. Första gången jag råkade tillsammans med henne, var hon sexton år. Hon var mycket söt i tunn vit festdräkt, men jag hade endast ögonen på hennes hals, ty den är det mest rörande hos barn.

Då tänkte hon, att hon borde försöka bli sångerska som syster Dagmar. Hon gick på konservatoriet. Hennes pappa gjorde som ett

känslan, hon lockade tårar i våra ögon, bara med några ord af sin röst. Stilla och klar som vattnet i en vårbäck porlade denna stämma, med himlens blå spegladt i hvarje pärlande ton. Just den rösten är det som skapar tystnad omkring sig, en rörd och undrande väntan.

För den, som ej tycker om att samla papper och anteckningar omkring sig, är det icke godt att efteråt veta reda på en annan människas görande och låtande. Därför minns jag ej, huruvida Harriet Bosses vackra stämma blef dömd till stumhet längre eller kortare tid efter hennes märkliga första uppenbarelse här, om många eller få roller blefvo henne tilldelade, om hon fick lysa i första planet eller ej. Icke heller äro dragen i Dramatiska teaterns senare annaler så pass rätliniga, att man har några bestämda perioder att räkna efter, utan hågkomsterna blanda nog så besvärligt ihop sig. Puck i Shakespeares »Mid-

villkor, att hon skulle ta lärarinne-examen. Hon gjorde det ock, vid aderton år var hon utexaminerad musiklärarinna.

Men hela tiden hade hon gått och längtat efter teatern. Och så gaf hon sig utan vidare till Kristiania, till sin syster och sväger, det berömda direktörsparet Fahlström. Enligt hennes egen utsago är fru Fahlström en utomordentliginstruktis, och allt det hon lärt sig har hon henne att tacka för. Där fick unga Harriet göra många och stora roller under sitt treåriga engagemang. Sedan for hon till Paris och studerade, och därifrån kom hon direkt till Stockholms dramatiska teater.

Var det i Didrings »Stigare Mats» hon först uppträdde eller som Loyse i »Gringoire»? Sak samma, i båda är det den späda jungfrutypen hon har att ge själ och kropp åt, i det svenska skådespelet ännu ej ens utvuxen. Hon var något helt nytt, sådant vi här aldrig bevittnat, hon väckte den kvinnliga ömhets-

sommarnattsdröm» var visst den afgjorda succès, som ingen kunde förneka, och som slog an icke blott på konnässörer, utan äfven på mängden, hvilken ju är dels mera oförstående och dels mera kritisk.

Någon gång därefter var jag i sällskap med August Strindberg. — »Fröken Bosse som Puck!» sade han med glittrande ögon. — Är det icke, i parentes, ett behagligt drag af chevalereskhet hos denne så kallade kvinnohatare, att han nämnde henne *fröken* Bosse då, och nu, när hon är hans fru, kallar henne »lilla Bosse». Och trots detta spirande intresse lät han dock icke presentera sig för henne.

Han blef icke bekant med henne, förrän han sett henne i »Damaskus» — dessa underliga drömvisioner, där den blida, men viljefasta Damen lindar och fångar Den Okände med sin eviga virktråd. Vi ha alla sett det Hamnvistska porträttet af Harriet Bosse där, stileradt, regelbundet, med pingstliljan mellan de bedjande händerna. Brillant är det, men jag tycker inte om det, ty det verkar hypnotiskt.

Sedan som fästsmö spelade hon i »Påsk», Eleonora, som är en af hennes älsklingsroller. Men detta tror jag är en fix idé, sådana som unga människor föresätta sig att omfatta. »Påsk» är ett af de sista stängselleden ut från den sorgernas trollskog, där August Strindberg i en tid af trötthet gick vilse. Nu är han åter med sin mäktiga ande ute på tankens fria vidder, där han, större än någonsin, härskar. Därför skall han nog sjunga fram ljufvare gestalter åt sin lilla Bosse att spela. Han har slagit an en förtjusande introduktion med »Svanevit», om hvilkens ursprungliga ingivelse väl ingen kan vara i tvifvelsmål.

Det är alldeles omöjligt att skriva om Harriet Bosse, utan att blanda in August

Strindberg. De båda höra ihop. Han talar om henne, hon talar om honom.

Han beundrar henne, hennes

FRU BOSSE SOM ISOTTA.

talanger, hennes goda hufvud, han skildrar med stolthet allt hvad hon förmår. Och midt opp i, när hon med hänförelse berättar om hans nyaste bok, säger hon: »Jag tror, att han är den snällaste människa som finns!»

Ett sådant yttrande af en hustru betyder något. Och jag anser, att om ödet, som understundom är så oregerligt och så fjolligt som en skenande häst, om ödet skulle skilja dessa två åt, vore det en oersättlig skada. Ty Harriet Bosse synes vara den kvinna, som August Strindberg länge väntat på och ändtligen funnit.

Att vara August Strindbergs hustru är en hög post i samhället, det är så godt som en drottningkrona. Hon äger också mycken värdighet, den lilla frun. Hon sätter sin klack mildt, men bestämdt på alla rester, som ännu må finnas kvar i enfaldigt folk af föreställningen om en skådespelerskas mer eller mindre dubiösa anseende. Som om det, näst att dikta, kunde finnas en ansvarsfullare uppgift för en konstnär och konstnärinna än att tyda en annan själs gåtor, att förläna denna tydning lif och form och fattbar åskådighet, att tolka människan för människor. Ty människan är och förblir dock det intressantaste på denna jord. Sopa från hela det telluriska området allt mänskligt, och lämna så kvar maskiner, instrumenter och århundradens mest häpnadsväckande uppfinningar, så undras just om Gud Fader själf skulle ha något vidare utbyte af att gå och fingra på dem. Nej, människan, människan är det förnämsta!

Människor är det som Harriet Bosse visar oss från scenen, aldrig dockor eller automater. Man kan nog — åtminstone jag — ibland sitta och tycka: det där borde varit annorlunda. Ty hon har ännu ej skaffat sig den öfvertygande kraften från en diktatorisk pondus. Till ex. när en Duse eller Dybwad ger en bild, så tar man den för god, hurudan det än behagar konstnärinnorna att gestalta den, ty de ha båda åt sig eröfrat auktoriteten. Men Harriet Bosse är ännu så ung, hon forskar och söker, hon är kanske själf ej öfvertygad om sitt arbetes träffsäkerhet. En oomtvistlig aktning förskaffar hon sig dock, hvad hon än gör, kanske inte minst från dem, som ej ha lust att falla ned och tillbedja.

Man må dock ej förvåna sig öfver dem, som äro böjda för det. Ty skalan på hennes konst är sällsynt mångstegad. För att återkomma till stämman, så kan hon en hel kväll tala i ljusaste sopran som i Venezianska komedin; en annan gång i djup och sorgsen alt som i »Giorgione»; åter i en uppgift som i »Blad för stormen» kan hennes röst ljuda som sloknad i förtviflan; och så i en fars — jag erinrar mig ej namnet — där hon skulle vara en tom och dumhögfärdig ung flicka, talar hon torrt och själlöst.

Hon hör ock till de få utvalda skådespelerskor, som begripa maskeringens vikt. Hon är icke blott tids-, men också karaktärstrogen, och hon kan göra sig oigenkännlig från den ena rollen till den andra. Hon skyr gudske- lof ej att vara ful, och dessemellan kan hon vara riktigt vacker, men det har sig förstås lättare för henne. Hon är ändtligen en bland de ytterst sparsamt förekommande sceniska artister, för hvilken flärd i konsten är ett okänt begrepp.

Förmodligen, nej säkert finns det mycket här, som blifvit uteglömdt om Harriet Bosse. Men det gör ingenting, hon har långt kvar ännu till sin middagshöjd.

Just nu vandrar hon varm och lysande upp för konstens knaggliga, hala och dock så berusande branter. Jag tycker mig se henne i sin gula Isotta-dräkt med ärmarna

fladdrande som fågelvingar och med den botticelliska lilla änglachevelyren viftande för luftandarnes lek. Allting ler för henne, det är icke det mål till, som hon ej ämnar nå, ty hon har nyss vunnit en stor och ärofull seger.

Man måste glädjas med henne, man kan icke annat än önska henne lycka på färden. Att vara en framgångens dyrkare är lågt, men den triumf, som nås genom egen kraft och egna mödor, är en fröjdefull syn. Alltså, ett *viva* för den strålande Isotta!

RENÉ.

TVÅ SONETTER AF FRIDA LANDS- ORT.

BUBBLOR.

EN HVAR, som lefver, måste smaka döden, hvars bäska dryck är lifvets sista gåfva, ett mäktigt gift, som tvingar till att sofva och glömma fröjderna och glömma nöden.

Sen väcks man, säges det, till nya öden. Till hvilka? Någras milda röster lofva åt alla salighet, och andras dofva och vreda ord förkunna afgrundsglöden.

Men ingen vet. Och fäfängt är att grubbla, då hvarje fråga brister som en bubbla emot den mur, som rests kring jordelifvet.

Och dock — hvem skulle väl på allvar våga att säga till en ann: »Hör upp att fråga och nöj dig med det vissa, som är gifvet?»

GUDS LILLA VILDA DUFVA.

Guds lilla vilda dufva sitter fången och matas hvarje dag med säd från logen. Hon ratar den, fast den är fin och mogen: af hemsjuk längtan är hon halft förgången.

Hon trånar efter tystnaden och sången och suset i den stora, djupa skogen, som står och väntar henne, lugn och trogen, och ej vet af, att hon är snärjd och fången.

Hon slår med vingarna mot burens stängsel i bittert trots, tills hennes krafter svika. Men gallret är för starkt och ger ej vika.

Hon vet för visst, att aldrig hennes fångsel kan tämja henne, utan endast kufva. Fastän i bur, är hon Guds vilda dufva.

HUSLIGA ANORDNINGAR I ENGLAND. APROPOS TJÄNARINNEFRÅGAN.

IVÅR TID, med dess lifliga samfärdsel länder och folk emellan och med dess rika tillfällen till ett fruktbarande utbyte af tankar och idéer, kan man ej undgå att känna förvåning öfver den oförmåga att tillägna sig en större och vidare syn på tingen, som alltjämt framträder, så snart en ny fråga bringas på dagordningen. Är det då därtill en fråga, som berör den kvinnliga världens intressen, får man en osökt anledning att gifva de frisinnade motståndarna till kvinnans aktiva del-

tagande i det politiska lifvet rätt, då de befara, att kvinnan, om hon tillerkändes politisk rösträtt, komme att utföva ett skadligt, reaktionärt inflytande. Konservatism har nämligen alltid visat sig vara en typisk kvinnlig egenskap.

I det stora hela gå de kvinnor, hvilkas verksamhet uteslutande blifvit förlagd till hemmet — de ogifta såväl som gifta — genom lifvet alldeles oberörda af de stora sociala och andra spörsmål, som röra sig genom tiden. Men händer det någon gång — såsom nu med anledning af tjänarinnefrågan — att det husliga och sociala lifvets intressen uppenbart tangera hvarandra, då kunna ej husmödrarna förhålla sig passiva längre, utan se sig till sist nödsakade att upptaga frågan till behandling, om de också i de flesta fall redan på förhand hafva sina åsikter orubblig rotfästa.

»Jag kommer aldrig att taga någon tjänare, som gått in i föreningen,» är den vanliga förklaringen, då frågan kommer på tal. »Har jag kunnat sköta mitt hus i så och så många år, då kan jag väl göra det allt framgent, utan att låta föreskrifva mig nya lagar, nya seder och bruk.» Man tycker »det är bra, som det är», utan att försöka utforska, om icke ändå någon enda af de nya synpunkterna möjligen skulle kunna äga sitt berättigande.

Hvart land har sina seder, heter det, men är det då så alldeles säkert, att våra äro de i hela världen och för alla tider bästa? Finnes det ingenting öfrigt att önska, särskildt beträffande arbetsordning och arbetsfördelning inom de burgnare svenska hemmen? Uträttas hos oss det mesta möjliga arbete på den kortast möjliga tiden och med den största möjliga kraftbesparing? Är det icke snarare en ganska stor brist på organisationsförmåga, som gör sig gällande, så snart man kommer in på det husliga arbetets område, ett *laissez-aller-system*, som måste menligt inverka på hemmets ordning och trefnad? Blir den eller den sysslan icke gjord i dag, så blir den det väl i morgon, och blir den icke gjord af den ena, så blir den det väl af den andra. Här är det sällan frågan om, att hvart arbete skall göras på sin tid, och att hvar och en är ansvarig för sitt arbete.

I det praktiska England, där man långt mer än här lärt sig inse, att »tid är pengar», har man förstätt inrätta äfven sina hem så, att både tid och arbete sparas, och detta har kunnat ske, utan att den husliga trefnaden på minsta vis blifvit lidande däraf.* I intet land äro väl hemmen så väl ordnade som i England, men så står också den anglosachsiska kvinnan högst af vår tids kvinnor, på samma gång som människovärdet och den personliga friheten också i de anglosachsiska länderna aktas högre än annorstädes.

Den engelska kvinnan har förstätt att inrätta hemmet så, att äfven mannen kan trivas där. På de engelska hemmen beror till största delen engelsmännens ovana vid kafé- och utelif; också lämpa sig de husliga anordningarna i England långt mer än i något annat land till ett angenämt och ostörtdt hemlif. Den engelska husfadern lefver hela sitt lif i den djupaste okunnighet om sådana husliga obehag som skurning, storstädning, tvätt

* I England praktiseras, som bekant, både i städerna och på landet egna-hem-systemet, i det hvar familj i regeln bebor ett särskildt hus. På den allra sista tiden har man dock i större skala äfven där börjat uppföra hyreskaserner med våningar — *flats* — en åtgärd, som visat sig välbetänkt, i ekonomiskt afseende, särskildt i London, där tomtvärderna äro underkastade en oafätlig stegring.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarna.

PROF gratis och franko från Axel Lennstrand. GEFLE.

och dylikt. Då han återvänder hem efter dagens arbete, är också det husliga arbetet undanstökadt, allt är på sin plats, allt går som efter ett verk, allt är fint och pyntadt i söcken som helg. Ett planmässigt ordnande af arbetet och en väl genomtänkt arbetsfördelning äro nog de faktorer, af hvilka detta lyckliga resultat ytterst beror, men något, som säkert också bidrager, är den omständigheten, att bland folk i något så när samma samhällsställning också härska ungefärligen samma vanor, så att göromålen öfverallt kunna utföras efter samma metod utan ett alltför godtyckligt ingripande från de olika matmödrarnas sida.

Hvarje tjänare har sitt bestämda arbetsområde, som aldrig beträdes af de andra, utom på de dagar och tider, då ledigheten inträffar, då den ena naturligtvis för tillfället måste träda i den andras ställe. Hvarje syssla utföres på den för densamma en gång för alla bestämda tiden, och hvarje dag medför sina extra sysslor såsom putsning och rengöring, men äfven dessa hafva sina bestämda tider. Klockan ett på dagen äro i regeln alla gröfre göromål, till och med de extra, undangjorda. Då kläder husjungfrun om sig och utbyter bomullsklädnad och städförkläde mot den obligatoriska svarta ylleklädnaden med broderadt, hvitt förkläde, hvit mössa på hufvudet, stärkkrage och manschetter, för att servera lunchen. På eftermiddagen — man räknar eftermiddag mellan lunch och middag, och middag ätes mellan sju och åtta — skall husjungfrun vara färdig att öppna dörren för besökande och mellan fyra och fem servera te. Då middagen är öfver, är husjungfrun ledig för dagen. Sofrummen ställas i ordning på morgonen, då sängarna bäddas. Våra »inventiösa» liggsoffor och andra lika besvärliga som ohygieniska sofplatser i rum till hälften sängkammare, till hälften förmak, där äfven tvättställen, som på ett eller annat sätt om dagarna måste döljas, förorsaka mycken onödig tidspillan, äro helt och hållet okända i England. Där underlättas husjungfruns arbete till icke ringa grad af de utanför sofrummen belägna badrummen med ständig tillgång till varmt och kallt vatten samt aflöpsledning. De stora höst- och vårensrengöringarna ske i allmänhet på tider, då familjen är bortrest.

I köksafdelningen, som upptager hela jordvåningen i ett engelskt hus, föres spiran af kokerskan, som, iklädd bomullsklädnad, hvitt förkläde och mössa, där vaktar »den eviga elden» i kokspissen, hvarifrån varmt vatten tillföres reservoarer i olika delar af huset. Utom köket, som uteslutande användes för matens tillredning, och som aldrig upplåtes för andra sysslor, finnes här diskrum, skänkrum, skafferier och *last but not least* tjänarnes matsal, *servants' hall*, där kokerskan utöfvar värdinneskapet vid bordet. Tjänarnes middag är i regel midt på dagen vid tiden för herrskapets lunch.

Efter frukosten, som ätes mellan åtta och nio, ger matmodern sina tjänare order för hela dagen, då bestämmas maten och uppgöres en lista för proviantering, och i de hus, där matmodern själf har nyckeln till linneskåp och skafferi, tager hon på morgonen fram allt, som kan under dagen behövas. Sedan börja de olika leverantörerna sin rond, slaktare, bagare, grönsaks- och fiskhandlare, alla komma till köksdörren och emottaga beställningar, för att litet senare återvända med de begärda varorna. Fisken kommer hem rensad, fåglarne plockade, och allt levereras i det mest aptitliga skick. I mindre hus faller naturligtvis hela köksafdelningens renhållning på kokerskans lott, utom det att hon ofta

också får åtaga sig någon del af husets alla trappor, men här liksom i de öfre våningarna är allt grofarbete undangjordt till klockan ett.

I England och särskildt i London med dess fuktiga klimat och rökmättade luft fordras en ständig rengöring för att hålla ett hus i stånd, och för att underlätta denna har man bannlyst alla skurgolf. I dessas ställe användes öfverallt målade eller fernissade golf samt mattor.

Hvarje måndag afhämtas veckans tvätt och återfås den därpå följande lördag manglad och struken.

I de hus, där barn finnas, är naturligtvis barnjungfrun ensam ansvarig för barnkamrarne och barnens skötsel, och i barnens region råder naturligtvis samma minutiösa ordning som på alla andra områden inom ett engelskt hus.

Med afseende på tjänstfolkets ledighet är att märka, att engelsmännen gått ända därhän i omtanke för sina underhållande, att de om söndagarna ändrat tiden för sina måltider och intaga då middag midt på dagen för att lämna tjänarne aftonen fri. Om söndagarna serveras i allmänhet endast kalla eller mycket lätt lagade rätter till middagen och endast kalla rätter till supén mellan åtta och nio. Hvarje tjänare har ledigt någon del af söndagen såväl som en hvardageftermiddag i veckan och om somrarna minst fjorton dagars semester.

Till tjänarinnefrågan hör den icke minst viktiga lönefrågan. I England ställa sig lönerna betydligt högre än här, en följd af de därstädes i allmänhet mycket drygare lefnadsomkostnaderna och penningens därigenom minskade värde. En kokerskelön i ett medelklassens hem i England varierar från 18 till 30 pund eller i svenskt mynt från omkring 325 till omkring 550 kronor, under det att en husjungfrulön ställer sig något lägre.

En verkligt god engelsk tjänare öfverträffar alla andra i duglighet, pålitlighet och plikt-känsla, men det finnes naturligtvis i England som annorstädes tjänare af alla slag och äfven mycket underlägsna sådana. Den iakttagelsen gör man likväl, att de flesta engelska tjänare kunna fullgöra just det arbete, de åtagit sig, under det att de på alla andra områden äro mer eller mindre okunniga. Men förmågan att göra *en* sak och göra den väl är mera värd för trefnaden inom hemmet än beredvilligheten att åtaga sig hvad som helst utan motsvarande förmåga i utförandet. Och två ovärderliga egenskaper, som alla engelska tjänare besitta, äro disciplin och aktning för öfverordnade.

BRITON.

DEN GAMLA ARALIAN.

DET VAR ett ungt par, som gifte sig och fick, som annat ungfolk, i samma vefva allehanda bröllopspresenter. Bland dessa var en bladväxt, en aralia, ett par alnar hög, alldeles rakvuxen och tätt besatt från topp till tå med stora glänsande blad, så att den såg ut som den vackraste gröna bunke af fikonlöf.

Den unga frun blef mycket glad för aralian. Hon älskade blommor och tyckte, att utan dem var ett hem inte riktigt som det skulle vara. Och aralian var den första gröna fläcken i det nya hemmet, ty myrtenkvisten, som brudens syster tagit från brudkronan och planterat, medan de nygifva voro på bröllopsresa, gick ut af en kall frostpust från ett öppet fönster, innan de hunnit hem.

Beat hette hon, som gifvit aralian. Det var en duktig 50-årig gotländska, som hushållet för en gammal kamrer och efter honom

Broderade Blusar

och

Klädningsstyger

Schweizer-broderi. — Sista nyhet på Japan- & Shantungsidan till kronor 3,05 & 3,15 pr meter, tull- & portofritt, offerera

Schweizer & Co., Luzern S. 5. (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

ärft en del möbler; med dessa möblerade hon fyra rum, som hon hyrde ut åt ungherrar, och på det sättet »existerade» hon i all anspråkslöshet. Hos henne hade den nybakade äkta mannen också hyrt ett rum under några år, och när han så skulle sätta eget bo, ville Beat ge honom ett minne. Inte för att hon alls tyckte om, att han gifte sig! Nej då. Hon hade mycket lätt för att fästa sig vid sina hyresgäster, och hon blef vanligen riktigt förargad, när de ville lämna henne. Den här var nu också en af hennes »snälla herrar». Hvarför skulle han gå åstad och gifta sig? Han hade det ju så bra hos henne i det vackra rummet med utsikten åt gatan och mellan fönstren den ovala spegeln, som var så gentil med tjockt slipadt glas och förgylld gipsram och som hon för billigt pris lyckats öfvertaga från en sadelmakare, som vunnit den på lotteri. Och se'n skulle man ha bråk med att sätta in dyra annonser i tidningarna, och inte visste man, hvem som kom i stället! Kanske det blef en sådan där herre, som såg fin ut, men inte betalade hyran, utan i stället lånade pengar af Beat och se'n reste sin väg utan att betala? Sådant hade hänt Beat ibland. Ja, hvad det ändå var odrägligt med den där välsignade kärleken, som gjorde det så svårt att hålla reda på ungt folk! Och inte kunde hon begripa, hvarför han just skulle gå och förlovva sig med den lilla stumpan. Hon kunde rakt inte se någonting märkvärdigt på henne. Inte var hon vacker, och inte var hon rik heller!

Men när det led mot bröllopet, blef Beat något mildare till sinnes. »Ja,» suckade hon, »nog blir den frun lycklig alltid!» »Det är just det det kommer an på, men det är inte så godt att veta på förhand,» svarade fästmannen, som hade en något mera sammanfatt uppfattning af lifvet. Nåja, en present skulle de unga ändå få af henne, det hade hon beslutat, och så gaf hon dem på andra lysningsdagen aralian, som hon själf planterat och vårdat.

De nygifva bodde vid samma gata som Beat, alldeles midt emot henne, fast de tre och hon fyra trappor upp. Hon kunde därför en smula uppifrån se ned på och noga utspeja de unga människorna och bland annat se, hur de skötte sin aralia, som stod där i fönstret på ett litet bord vid unga fruns arbetsplats. Så snart hon kom upp till ungherrskapet, dit hon ibland blef bjuden på middag, sprang hon allra först bort till aralian och såg efter, hur det stod till med den. Ja, den gick nu inte så bra som den borde, och frun skötte den inte, som hon skulle; hon ville gärna ge den lite för mycket vatten och glömde bort att tvätta bladen. Och Beat försökte hvar gång instruera frun, hur hon skulle sköta aralian, som hon inte skulle glömma var »ett minne» från henne.

För resten uppskattade Beat ännu inte riktigt frun, trots all vänlighet, som denna visa-

Lanolin-
Sana-Tvål.

garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

de henne. Beat tyckte inom sig, att frun inte höll sådan ordning och precision som det behöfdes i ett hem, och att hon tog viktiga jordiska ting bra lätt och skrattade väl mycket. Sockerkakan, som hon brukade få till kaffet, var inte alltid så lyckad, och kaffet kunde vara bra grumligt. Vänta bara till dess barnen kommo, tänkte Beat, då skulle det nog bli mera allvar med henne! Och hon måtte väl en gång i världen kunna lära sig att sköta aralian riktigt och äfven hålla efter jungfrun, så att kaffet blef godt!

Så en dag kom Beat upp på en eftermiddag. Hon hade ondt i hufvudet och mätte inte bra. Frun tog hand om henne, gaf henne ett par piller med kina och järn och lade henne väl ombonad på en soffa, där hon fick hvila ett par timmar. Denna behandling gjorde den sjuka kry igen, och frun såsom innehafvarinna af de hälsosamt verkande pillerna fick i Beats ögon något af en medicinmans mystiska nimbus och hade dessutom genom sin omtänksamhet i ett slag vunnit hennes hjärta.

Vare sig att frun till sist lärt sig att behandla aralian rätt eller att växten vant sig vid och började trifvas i sina nya förhållanden, alltnog den växte snabbare och höjde för hvarje år en ny grön krona öfver den gamla. De nedre bladen föllo af, och efter fyra år, då den ett par gånger omplanterats, hade den rakat högt i vädret och såg nu med den gröna kronan allt närmre taket ut som ett helt fikonträd, isynnerhet när de små barnen, Lisa och Gunnar, stodo inunder och med fingret i mun tittade upp på allt det gröna med undrande blå och bruna ögon.

Då beslöt det unga paret att öfvergifva staden och flytta på landet. De hade varit en sommar uppe i Jämtland och deras gamla dröm om ett eget hem ute i Guds fria natur hade vaknat upp igen med förnyad styrka. Stadsgatan föreföll dem enformigare och gråare än någonsin, när de på hösten återkommo dit. De lyckades komma öfver en treflig röd stuga, som låg ute i skogen en half timmes järnväg från staden. Stadsvåningen hyrdes ut från den 1 januari åt ett förlovadt par, som skulle gifta sig till våren, och flyttningen till Rödstugan företogs i början af december. Det var en underlig tid att flytta på, tyckte folk, och svåra förkylningar och reumatiskt elände förespåddes såsom säkra verkningar af en så obegriplig oförsiktighet. Det var också ovanligt kallt, hela 10 grader den dag flyttningen ägde rum under välvillig hjälp af den suckande och mycket bedröfvade Beat.

Men »lyckan stod den djärfvom bi», och allt gick bra.

Dock icke allt. Aralian, som Beat sökt skydda med diverse omhöljen och fört med sig i den varma järnvägsvagnen, fick likväl frost och stod nu i den gula, solfärgade salen och hängde. De frostbitna bladen visnade det ena efter det andra, och blott de minsta

och innersta voro gröna. Den skrangliga och slokörade växten gjorde en sorglig figur, där den stod i det ljusa fönstret och böjde sig djupt mot skogsbacken därutanför med frodiga tallar och granar. Därtill var den numera bra besvärlig och ohandterlig genom sin längd, och husfolket började rent af bli ledsna på aralian och önska lifvet af den.

När försommarn kom, lyftes dock aralian ut på backen och planterades stående i krukans på ett lugnt, halft beskuggadt ställe vid foten af sluttningen. En hel hög med fin matjord staplades upp kring krukans och nederdelen af den ljusgröna stammen, och så fick aralian reda sig själf, bäst hon gitte. Var det för torrt, fick hon dock af barmhärtighet en dusch vatten öfver sig.

Men ingenting tycktes vilja hjälpa. Aralian stod där fortfarande böjd och såg skräpigt ut, fastän en ny krona så småningom börjat bilda sig! Beat, som kom ut på besök och efter sin vana ifrigt pläderade för att herrskapet skulle flytta tillbaka till staden, fick midt i sin svada ögonen på aralian, som stod där så utsatt för väder och vind och såg medtagen ut. Hon tystnade med ens, bedröfvad och förargad, grep frun i armen och sade icke utan skärpa i rösten: »Kom ihåg, att den är ett minne!»

»Ja hvad skall man göra?» svarade frun, »den har ju en gång fått knäcken.»

Inom sig tänkte hon: Det vore skönt, om det ville komma en vind och bryta aralian, så slapp man vidare besvär med den långa staken! Men det sade hon inte.

Det kom dock ingen vind och bröt stängeln. När det blåste och regnade, stod aralian och hukade sig, stödd vid sina käppar, och bladen skeno gröna i vätan.

Så i början af oktober började det bli kallt i luften, och de första nattfrosterorna voro i antågande. Den kring aralian upplagda jorden kastades undan, och krukans med den höga växten lyftes åter med mycken möda in i tamburen. Men den del af jorden, som hade lagts högt upp närmast stammens nederdel, fick vara kvar, ty den var genomdragen af små nya, hvita rötter, som skjutit ut från stammen under sommaren. För att icke denna uppstaplade jord under vattningen skulle rinna bort, anskaffades en träbalja, i hvilken växten med krukans och allt placerades på sin gamla plats i salsfönstret.

Men nu började funderingarna på att hejda aralian i dess oroväckande marsch mot taket bli allt lifvigare. Husfadern hade läst någonstans om ett sätt att förkorta en för hög växt genom att halfvera en krukans placera de båda halvorna på hvar sin sida om öfre delen af växtens stam, så att en ny krukans däruppe bildades, därpå fylla denna med jord och så, när de nya rötter, som från stammen vuxit ut i den nya krukans, blifvit tillräckligt starka, kapa bort nederdelen af den gamla stammen. Man skulle sålunda få hela den gamla kronan på en låg stam och splitterny rot. Det lät mycket lockande, och tänk så roligt det skulle vara att göra ett sådant experiment!

Frun tyckte emellertid att det var bra vågadt och lutade mera åt Beats åsikt, att man skulle helt enkelt skära af toppen, d. v. s. hela kronan, så skulle den nakna stammen sedan skjuta nya blad.

»Ja, men så synd!» sade mannen, »vore det inte bättre att tillsvidare låta kronan vara och till sommaren företaga det där experimentet med den halfverade krukans? För resten skulle man kunna låta en murgrönsranka slingra sig upp kring stammen.»

»Ja, det vore nog vackert!» Frun och hennes man stodo förtroligt lutade mot hvarandra

och sågo upp på bladkronan. »Men jag tror, att det skulle inte aralian tycka om.»

»Kan väl vara! Vet du, jag har på sista tiden gett akt på, att aralian vändt sin bladkrona inåt rummet, och jag tycker den är nu riktigt vacker igen och ser ut som den trifdes.»

»Nej, men se!» ropade plötsligt frun, »där är ju en blomma oppe i toppen!»

»En aralia, som blommar! Nej, det har jag då aldrig hört! Men sannerligen du har rätt!» Och till sin häpnad sågo de en hel klunga af grönhvita klotrunda blombollar på en grenartad utväxt i aralians topp åt dagarsidan. De liknade maskrosens fjunbollar, men voro fastare och hårdare. Och ännu mera liknade de blommorna på en gammal murgrön, som de nyligen sett på en landtgård i Skåne. Det var ju riktigt vackert!

De måste strax telefonera till Beat och tala om den märkliga nyheten. Beat hade en gång på Gottland för många herrans år se'n sett en blommande aralia och hade hört, att aralian gick i blom hvart tionde år.

Ja, då var väl deras aralia 10 år gammal då! Deras gamla aralia, som de tyckt vara så ful och besvärlig den sista tiden och som de nästan haft hjärta att önska sig af med. De tänkte på Andersens saga om »den grimme Elling», de tänkte på lifvets rikedom och lifvets gåtfullhet, som vi människor ofta så föga begripa, och en känsla af andakt grep dem inför denna sällsynta blommande gren, som på sitt sätt var en symbol för lifvets evigt nya underverk.

JOHN KRUSE.

»DE UTESTÄNGDA.»

JAG VAR på té-junta häromdan. Sällskapet bestod uteslutande af damer, både gifta och ogifta, såväl äldre, medelålders som yngre.

Där dryftades bland annat den nu aktuella vordna kvinnotitel frågan. Jag vill nu inte upprepa alla de hårda ord, som fölls om »pseudofruar» etc., men alla voro vi tämligen eniga om, att »kvinno-kraften» kunde riktas på värdigare problem, och med en mun afstodo vi ogifta »för all framtid» den eftersträfvansvärda frutiteln åt de riktiga fruarna, såvida — tja, såvida intet oförutsedt inträffade!

Kom så kapitlet äktenskapsfrågan, och med ens voro vi inne på »sista Idun» och Anna Wahlenbergs skiss med rubriken här ofvan.

»Ja, tänk hvad meningarna kunna vara olika om samma sak,» yttrade Therése L. — (affärs-kvinna, som samvetsgrant deklarerat både i fjol och i år) — »men till en del har hon ju rätt, den där språklärarinnan!»

»Att det bör läggas skatt på ungarlar ja, och inte på äktenskapet!» inföll en af de yngre.

»Nej, men nog skulle väl mannens och hustruns inkomst kunna beskattas hvar för sig?» fortsatte Therése.

»Men de tu äro ju ett,» invände en af fruarna.

»Utom det, skulle det bestämdt leda till större och flere orättvisor än den nuvarande förordningen,» anmärkte jag. »Antag att så vore förhållandet, så skulle t. ex. två lefnadsfriska starka människor med, låt oss säga, sammanlagt 3,600 kronors inkomst pr år endast skatta för 3,000, under det att deras granne, familjefadern, som ensam får sörja för en sjuklig hustru och måhända en 5 å 6 barn får intet afdrag på de 3,600. Och för öfrigt kan väl inte skatten på en 300 kronor hvar åstadkomma så stora »försakelser», att det afskräcker någon från att ingå äktenskap!»

»Och huru hon kunnat konstruera ihop det där påståendet, att staten lägger »nya böter och nya skatter för hvart barn», det begriper jag då sannerligen inte! Tvärtom kan taxeringsnämnden vid synnerligen ömmande omständigheter höja det bevillningsfria afdraget och bland dessa ömmande omständigheter räknas just »tabrik familj». Låt vara om föräldrarna med »stegrade ansträngningar lyckats öka sina inkomster» (hvilket nog inte alltid lyckas), så begär ju inte staten mer än kanske på sin höjd 10 proc. af det ökade inkomstbeloppet, om man sammanräknar både krono- och kommunalutskylder, och det är jag förvissad om att mängden familjefader vore villig erlægga för att få de 90 proc. till bidrag åt sin familj.»

»Och så att inte ta' notis om lag och förordning därför att man inte »varit med och hittat på dem!» Ja, det är för väl att inte bror Gustaf är hemma, då finge han vatten på sin kvarn. «*Kvinnologi*» skulle han ovillkorligen säga. Tänk om alla, som inte få vara med och »hitta på» förordningarna (om med eller utan kapacitet därför gör väl detsamma) skulle ta sig för att inte rätta sig efter dem! Det skulle ju bli trefligt! Och där skulle vi kvinnor föregå med godt exempel! Nej, fi donc! Först *skyldigheterna*, kom sen och kräv rättigheterna, så går det kanske lättare att er-hålla dem.»

»Du vore nog istånd att »tussa» myndigheterna på hvar och en, som inte fullgör sin deklarationsplikt,» invände skrattande Therése.

»Jo, det kan du vara förvissad om,» instämde jag. »Inte för det jag skulle ha nån reventy af att t. ex. dina skatter ökades, men inte skulle jag vilja, att du för en lumpen 100-»riksdalers» vinst skulle kringgå lag och förordning.»

Fruarna hade under tiden börjat lägga in sina arbeten och litet hvar började göra uppbrott, som väl var, ty jag började känna mig något het.

RICA.

ETT STYCKE BARNPSYKOLOGI. FÖR IDUN AF OLA HANSSON.

VÅRA KÄRA små beteckna ett organiskt mellanled mellan husdjuren och oss vuxna människor själfva. De äro ännu helt djur och redan fullt ut människor. Ett barn, som i bästa och renaste mening är barn, är det i kraft af sin instinkt; det älskar af instinkt, tilltror och misstror af instinkt, anknyter och undviker af instinkt; och det är på denna fundamentala instinkt, som man i första och sista hand har att ställa diagnosen för ett barns duglighet för lifvet. I sammanhang härmed står ock, att den bästa lifssaften, det lifskraftigaste blodet tillföres mänskligheten ute från landsbygden, från slätterna, skogarna, kusterna och bergen. Det är helt enkelt de barn, hvilka växa upp samman med djuren, som ensamma kunna binda släktet samman med allmodern jorden; våra storsläders ungdom bär ju redan i sitt yttre prägeln af en halfvisnad växt med halft eller helt uppyrckta rötter. Den inre basen däri är uppfrätt och söndersmulad under de alltför många etsande och torkande intrycken; instinktens röst förstummad under det moderna lifvets tomma, allt öfverdöfvande larm. Därute åter, i den stora stillheten under himmelen och solen, klingar barnets naturgrund, ännu rent och fritt som lärktonen uppe i höjden och porlar så svalt och sundt som källsprånget inne i skogsensamheten...

Men det var ju egentligen icke *därom*, som jag skulle tala, om dessa djupa och allvarliga saker. Jag ville bara berätta en liten humoresk om tre barn, hvilka i detta ögonblick fallit mig i minnet. Det är en skämtsam historiet öfver barnpsykologi, som emellertid också den, i sin lilla ram, visar att våra kära små ännu äro helt djur och redan fullt ut människor. De äro sluga af samma instinkt som våra hundar; men i deras oskyldiga små barnaupptåg se vi på samma gång våra, de vuxnas, lifskonflikter och hela det mänskliga lifvets stora spel företecknade...

Det äldsta af de tre barnen var en fjortonårig flicka. Hon hade i alla sina dar gått och gällt ibland folk för en mindre vetande varelse med felande eller otillräcklig hjärna. Hela hennes skolgång var en enda skandal; ingen visdom bet på henne; inte ens dessa elementer af bildning, hvilka som bekant skilja människan från djuret, kunde bibringas henne; hon kunde icke ens räkna till tjugu, utan att det klickade på ett eller annat ställe; hon satt ännu kvar stora vuxna flickan i nedersta klassen bland småttingarna; och prästen fräste och fnyste i samma mån som tiden

närmade sig, då hon ju *måste* bekomma konfirmation och långa kjolar och Herrans heliga nattvard. Under dessa förhållanden kom hon ur skolan och bekom alla tre sakerna. Men med det samma afpuppade hon sig plötsligt som en fullkomligt ny person. Ingen begrep hur det gått till, någon öfvergång fanns icke att se och gripa; i går så, i dag något helt annat; hennes förutvarande jag var ett fult, dödt skal, som låg där sprucket bakom henne. Hon var först och främst till det yttre komplett förändrad, — en storväxt, stark jungfru med välbildad kropp och spänstiga lemmar och rikt, blondt hår och ett ansikte, som titade mycket hemmastadt och nytert ut i lifvet. Hela saken var väl den, att hon var försedd med en mycket bra djurinstinkt; skillnaden inskränkte sig till, att medan hon förr rullat sig samman kring denna sin goda djurinstinkt såsom piggsvinet kring sin vädrande, fuktiga nos, så sträckte hon sig nu ut och vände densamma utåt. Hon hade tydligen, i sin uppfattning, nu äntligen sluppit ut ur en ordentligt allvarlig fara, hvilken kallades folkskolan, dit man indrifvits såsom grisen till slaktbänken och där det gällt att under alla dessa många långa år ställa sig pyramidalt dum för att slippa någorlunda helskinad ut igen.

Hon kunde nu icke bara räkna både till tjugu och mera, utan spelade på det allra händigaste elementerna af lifsspelet med sina medmänniskor. Ett af dessa förträffliga drag, med hvilka hon öfverraskade sin omgivning och till hvilka jag var vittne, har särskildt bevarat sig i min erinring.

Hos grannfolken fanns ett ungt par, en sjuårig pojke och en sexårig flicka, hvilka allaredan afgåfvo synen af riddaren och mön i ett mycket vackert och mycket lustigt miniatyrformat. De funno hvarandra till alla tider och på alla ställen, utan att det var föräldrar och målsmän och andra vuxna och förståndsklara människor begripligt, hur det kunnat gå till; och en dag hade *han* till och med enleverat henne — eller hon låtit sig enleveras af honom —, och han hade låtit sig handlanden, hos hvilken far och mor hade sin bok, bjuda på karameller samt betett sig å öppen byagata på ett så orrhanoutmanande vis, att han råkat i örfilsdelo med jämnåriga pojkar *utan* flicka. Kort och godt: det var fullständigt en Romeo- och Julia-tragedi-komedi i västficksformat.

Och äldsta flickan betecknade tredje personen och onda anden i detta förhållande. Hon var svartsjuk på sin lilla medsyster, utan att hon naturligtvis brydde sig om pojken — småpojken — för sin utvuxna personliga del. Alltså arbetade hon konsekvent på att bringa de två små åtskils, — det gällde ju ingenting mer och ingenting mindre än mat för Evas skadeglädje.

En dag såg jag de tre barnen gå samman å vägen utanför mitt fönster. Äldsta flickan ropas tillbaka af sin syster och vänder töfvande tillbaka, lämnande de två små ensamma. Den lilla flickan går först mycket sedesamt vidare, som om rakt ingen förändring i saken läget försiggått. Men med ens sätter hon i ett dansande tripp utför backen i synbar afsikt att så hastigt som möjligt slippa ut ur synhåll för den tillbakavärande; och pojken — man-apan — gör dessa rörelser efter, hvilka hos henne äro allra kärast, men hos honom bli absolut löjlige.

Men det dröjde icke ett par dagar, så hämnades den kränkta för den smålek, som vederfarits henne. Jag stod åter vid fönstret, just som de tre barnen kommo tillbaka hem från byn. Till min stora förvåning ser jag, att

Nyhet!

Nyhet!

LONGLIFE

(Luftreningsapparat)

består af pryddig, på en svart polerad skifva fästad större benglascylinder, som genom ett impassadt, vridbart öfverstycke kan öppnas och stängas. Apparatens skötsel är ytterst enkel, och dess enastående förmåga att genom framställande af det välluktande och renande ämnet ozon, rensa luften och därur borttaga all skämd lukt, gör densamma oumbärlig i boningsrum, samlings- och arbetslokaler, klosetter o. s. v. Priset för apparaten, komplett med tillbehör, Kr. 8: —. Bruksanvisning medföljer hvarje apparat.

Ensamförsäljare:

WILH. BECKER.
Kongl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

de båda flickorna gå samman ett godt stycke före pojken och denne med långa öron och som en våt hundvalp traska ensam efter. Och till min ännu större förvåning hör jag stora flickan lågmält meddela lilla flickan ord, hvilka denna med sina lungors fulla kraft ropar öfver sin axel tillbaka till pojken, — öknamn, glåpord, som voro myntade på *hans* person, och som säkert lade ett mycket långt afstånd emellan honom och henne, hvilket också riddarens nedslagna och bekymrade min och allt långsammare gång tydligen nog röjde.

Men större flickan röjde icke med en min sin diaboliska njutning. Hon såg bara uppyrmdt klok ut, såsom när man gjort ett bra drag. Och hon — den dumma gåsen, som i skolan inte ens kunnat lära sig att räkna till tjugu — hon hade gjort ett bra drag. Det gällde att skilja de bägge andra åt, hvilka hon instinktligt kände på sig att de hörde samman, medan hon själf stod utanför. Och för att genomföra detta går hon — med djurhans instinkt och den vuxna Evas slughet — *icke* den direkta vägen: att söka draga pojken öfver ifrån den andra till sig själf, utan den indirekta: att göra pojken till ett löjligt och misstänkt subjekt för rivalinnan. Och lyckas naturligtvis.

Så att också en sådan där som halfdiodisk ansedd flicka mycket väl förstår sig på att med skicklighet och framgång använda den stora, gamla, romerska, psykologiskt-politiska principen att söndra och härska.

STOCKHOLMARNES FÖRSTA VÅRDAG.

VÅRMÅNADEN har hittills på det hela taget telt sig som en sannskyldig vintermånad med massor af snö och bitande frost. I lördags strålade solen emellertid hela dagen från högblå himmel, och på middagen myllrade det af promenerande i de stora stråkvägarna Sturegatan-Biblioteksgatan-Kungsträdgården och Gustaf Adolfs torg samt utåt Strandvägen, och många voro de, som följde det sedvanliga första vårbudskapet till stockholmarna, nämligen tillkännagivandet om Hasselbackens öppnande.

I pälsvärk och med slädar begaf man sig dit ut, och snart inträdde det ena sällskapet efter det andra i den trefliga vinterverandan, där äfvensom i salen innanför rader af smakfullt dukade bord, öfversållade af friska blommor, endast väntade på att få mottaga sina gäster.

Efter hand blef hvart enda bord besatt. Här såg man representanter för riksdagen, där för det kommunala lifvet, här för konst och litteratur, där för affärsvärlden och mellan alla dessa en talrik skara unga damer i färgskiftande och merendels ljusa toaletter. Ett gladt sorl och en angenäm stämning hvilade öfver det hela, och vid tonerna från den spanska orkestern med sina mandoliner och gitarrer inmundigades en utsökt middag, som gjorde det berömda stället all heder. Efter middagen samlades man i det stora lifliga kaféet, som genom en präktig röd matta och pryddiga palmväxter fått ett synnerligen varmt och hemtrefligt utseende. Men efter hand bröt man äfven upp härifrån och begaf sig inåt staden med minnet af en angenäm dag och i tillfredsställelse öfver att hafva varit med och — lekt vår.

FRÅN HASSELBACKENS ÖPPNANDE DEN 12 MARS. ORIGINALTECKNING FÖR IDUN AF VICTOR ANDRÉN.

BILDER TILL KRIGSKRÖNIKAN. 1. DE TRAFIKERANDE UPPSÄNDA BÖNER OM KRIGSLYCKA UTANFÖR TROIZKA-SERGEJEWSKAJA-KAPELLET I S:T PETERSBURG. 2. DEN PETERSBURGSKA ARISTOKRATIENS DAMER TILLVERKA SJUKVÅRDSARTIKLAR FÖR KRIGET I EN AF VINTERPALATSETS SALAR. 3. »FADER JOHANNES» I KRONSTADT VÄLSIGNAR AMIRAL MAKAROFF FÖRE HANS AFFÄRD TILL PORT-ARTHUR. 4. RYSKA INGENJÖRER UTLÄGGA ETT JÄRNVÄGSSPÅR FÖR TRUPPTRANSPORT ÖFVER BAIKALSJÖN. 5. JAPANSKA TRUPPER LANDSTIGA VID CHEMULPO.

UR DAGSKRÖNIKAN.

KRIGET i den fjärran östern är alltjämt hufvudföremålet för alla länders intresse och oro, så mycket mera som de inlöpande telegrammen ofta innehålla ytterst otillförlitliga uppgifter om de segrar eller nederlag de fientliga styrkorna tillfoga hvarandra.

I den ryska hufvudstaden vid Neva är stämningen hos befolkningen öfver hufvud tillitsfull, och på gatorna utanför templen är det nu ganska vanligt att få bevittna, huru de fattiga klasserna i sin trosifver knäböja vid ingångarna till de heliga byggnaderna, anropande himlen om bistånd åt de ryska vapnen. En sådan gatuscen återfinna våra läsare bland dagsnumrets krigsbilder. Det är en hel klunga människor från det fattiga Petersburgs kyffen, som i kölden knäböjer utanför Troiska-Sergejevskaja-kapellet.

Från dessa nödens barn under bar himmel förflyttas vi till ett gemak i det jättestora Vinterpalatset, där ett antal af den ryska societetsdamer under kejsarinnans eget öfverinseende förfärdigar förbandsartiklar och repar charpi åt de ryska soldaterna.

Bland Rysslands andliga tjänare intar som bekant pater Johannes i Kronstadt ett mycket framstående rum. Hans lif och hans lära skola båda vara af den föredömesgiltiga art, att han i hela Ryssland nästan betraktas som ett helgon. Som ett

KONUNG OSCAR I ABBAZIA. KONUNGEN OCH STORHERTIGINNAN AF LUXEMBURG LÄMNA DEN PROTESTANTISKA GUDSTJÄNSTLOKALEN. FOTO AF E. JELUSSICH.

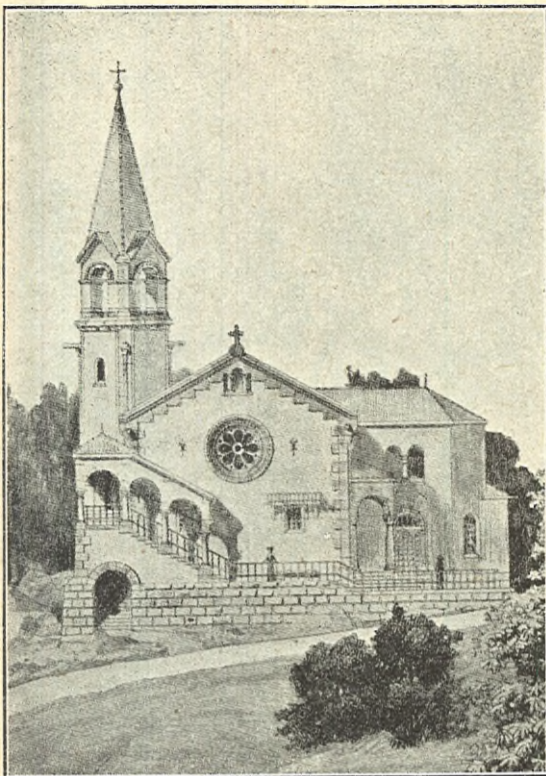
bevis på styrkan af denna uppfattning hos samtliga ryssar får man väl anse det faktum, att amiral Makaroff lät välsigna sig af pater, innan han begaf sig till Port Arthur för att efter ståthållaren Alexejeff öfvertaga högsta ledningen af Rysslands maritima styrka därstädes.

Från det strategiska jättearbetet att anlägga en järnväg öfver Baikalsjös is, hvarmed ryssarne oförtrutet gripit sig an, äfvensom af japanska truppers landstigning i Chemulpo meddela vi ock liffulla bilder.

*

VÅRT KONUNGAPAR I ABBAZIA. Konung Oscar och drottning Sofia ha nu tillbringat någon tid vid den härliga badorten på Istriens kust, och vistelsen därnere i det rena, milda klimatet synes af allt att döma bekomma de furstliga makarne väl. En för Idun speciellt tagen Abbaziabild meddelas här, framställande konungen, då han återvänder från en gudstjänstlokal, hvarest han åhört en protestantisk gudstjänst. I sammanhang härmed äro vi i tillfälle att meddela en exteriör af den snart fullbordade tyska protestantiska kyrkan i Abbazia.

Det är meningen att templet snart skall invigas för sitt ändamål, och torde vårt svenska konungapar komma att närvara vid denna högtidlighet. Drottning Sofia har särskildt ådagalagt sitt lifliga intresse för den

DEN NYA PROTESTANTISKA KYRKAN I ABBAZIA, VID HVARVS INVIGNING DET SVENSKA KONUNGAPARET KOMMER ATT NÄRVARA.

nya kyrkan genom att skänka en summa penningar till dess byggnadsfond.

ETT 25-ÅRSJUBILEUM. I början af denna månad hade 25 år förflutit sedan fröken Signhild Lindvall anställdes vid Stockholms stads verk, af hvilken anledning fröken L. söndagen den 6 ds var af chefer och kamrater inbjuden till en frukost å Djursholms restaurang. Under måltidens förtgång framförde dir. Vallander till jubilaren ett tack för det långvariga och pliktrogna arbete hon nedlagt i stadens tjänst.

SIGNHILD LINDVALL.

*

SVENSK SKRIDSKOSPORT I HELSINGFORS. I dessa dagar har i den finska hufvudstaden hållits en större skridskofest, hvarvid svenskar, norrmän, finnar och ryssar mätt sina krafter med hvarandra i spännande hastighetstävlingar. Det stora evenemang vid denna fest var dock oestriddigen den uppvisning i paråkning å skridskor, som gafs af de från Stockholm särskildt inbjudna välkända utöfvarne af nämnda vackra sport: fröken Jonsson — hr Höglund och fröken Tidlund — hr Anderberg.

På den efter tävlingarna följande prisutdelningsfesten tolkade äfven skridskoklubbens ordf., frih. R. F. von Willebrand, finnarnes stora tacksamhet och förtjusning öfver uppvisningen och öfverlämnade dyrbara minnesgåfvor åt enhvar af svenskarne.

Ärade annonsörer!

På grund af upplagans betydliga stegring böra mindre annonser till Idun vara inlämnade senast lördagen före den vecka, i hvars nummer de äro afsedda att införas, annonser på en eller flere sidor ännu tidigare efter särskild öfverenskomelse. Med utmärkt högaktning
IDUNS EXPEDITION.

TROLLSLÄNDAN. SKISS AF O—E.

KARNEVALEN lekte längs boulevarderna. Från balkonger slungades brokiga serpenfinband, som togo fäste i träden och vajade där i girlander, öglor och rosetter. Moln af gyllene rubinröda och klarblå konfetti blänkte till. Skärmytslingar och envig utkämpades på trottoarerna, och fredliga åskådare vadade fram genom fotshög konfettimådd i ljuf okunnighet om sina »riggolos» på rockar och hårknutar.

Men hetast stod striden midt på gatan, och i hörnet af Boulevard des Italiens och rue de Richelieu var det ett hållande konfettiregn, en kompakt skockning, och oupphörligt ljöd ropet: »Oh, la belle blonde, oh, la belle blonde!»

För ett ögonblick afstannade striden emellertid på denna punkt, då en ung man, som hittills stått som åskådare, banade sig väg genom folkmassan och framdrog därur en dansande, glittrande varelse med hår, hatt och kappa öfversållade af konfetti, i pannlockarna hängande droppvis, likt mynten i en zigenerskas smycke.

»Nog var ni hyggelig som passade på så ordentligt och hämtade mig precis sju,» sade den unga flickan, då de vände in på rue de Richelieu, »men vet ni hvad, det hade varit ännu hyggligare af er att vänta en stund till. Det var aldeles förtjusande där ute i striden — härligt — spännande. Först var det bara några stycken, men se'n voro de omkring mig från alla håll. Jag tror det var det roligaste jag haft, se'n jag kom till Paris.»

»Ja, det var förstas inte så tråkigt att bli kallad 'la belle blonde',» sade hennes följeslagare.

»Hvad ni är stygg. Fy, att ni vill säga sådana elakheter och förstöra min glädje. För att man gjort en kamrat en tjänst och vallat henne på boulevarden, har man verkligen inte rättighet att säga oförskämtheter. Men det var dumt af mig att be er följa med. På senaste tiden har ni alltid varit så där tvär, då vi varit ute tillsammans. Det är som om ni inte unnade mig att vara glad.»

Skrottande skaror mötte dem, sjungande skaror, och konfettifingorna dansade i luften mot tindrande gaslykter.

»Jag skall säga er uppriktigt, hur det är med den här saken,» sade han efter en stunds tystnad. »Ni har inte så aldeles orätt i hvad ni säger. Jag tycker verkligen, att ni roar er för mycket och arbetar för litet. Sällan är ni på ateliern, alltid ute — och jag förebrår mig, att jag följer med er ibland. När jag ser er så där glad, förvånar jag mig ofta öfver att ni inte ägnar en tanke åt ert försummade arbete, att ni inte bryr er om hvad kamraterna säga.»

På Seinen blänkte de framilande båtarnas lyktor, och floden glimmade i vattrade färger.

»Men medge då, att Paris är bedärande och att det är helt naturligt att man är glad, då man är ung, och att man måste vara glad, då man är ung och är i Paris. Kan man bli stämd för allvarliga ting, när allt leker omkring en, när man vandrar uppför boulevard St Michel eller i Luxembourg. Det är ju så man ville skrika högt af glädje öfver lifvets brokiga färger och jublande toner och dansa, dansa i solstrimman, som leker mellan träden. Ja, vet ni, jag tycker ofta att det är som om jag dansade. Det är något inom mig som dansar. Jag är visst yr af lyckan att lefva.»

»Ja, ofta tycker också jag, att ni dansar i solskenet som en trollslända. — Men, ser ni, solskenet varar inte alltid.»

»Hvarför skall ni tala så där! Gläder man sig inte åt solskenet, medan det varar, hvad har man se'n att glädja sig åt? Man bör allt samla erfarenhet af glädje och lycka också och inte bara af sorg. Jag gör studier i glädje. Alla glada, allt glädt sitter modell för mig — och se'n skall jag måla.»

»Jag är rädd att ni resonnerar en smula oriktigt och att det där se'n kommer att dröja bra nog länge. Det är inte genom natur- och folkstudier sådana som era som man blir konstnär, utan genom målmedvetet arbete.»

»Det gör mig detsamma hvad ni tänker om min förmåga. Jag tror för min del, att det först och främst fordras temperament, känsla för att bli konstnär.»

»Känslorna äro mångahanda. De djupaste göra stora konstnärer, men, förlåt mig, jag tror näpeiligen att ni är mäktig någon verkligt djup känsla, jag är rädd att ni aldrig kommer att få erfara hvad kärlek är... Men nu har ni inte långt hem, och jag tar mig därför friheten att säga god afton.»

*

DE STOCKHOLMSKA KONSTÅKARNE I HELSINGFORS. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRÖKEN MÄRTHA JONSSON — HR EMIL HÖGLUND — FRÖKEN EDITH TIDLUND — HR A. ANDERBERG.

På slaget half åtta satte man sig till middagsbordet hos madame Bernard.

Brödsoppan serverades, och konversationen började gruppvis på alla språk. Det var lifligt bland amerikanerna, där den kanadensiska sångerskan förde ordet och log mot sina manliga granar ett bedärande leende innerst i mungipan. De fem små engelska misserna i eleganta toaletter talade stillsamt om dagens upplevelser med fyra oklanderliga unga män, och madame prisade efter vanligheten sina anrättningar. Men hos skandinaverna ville samtalet ej riktigt taga fart, några voro nykomlingar, och mademoiselle Lili, som annars brukade hålla målron vid makt, var i dag färdig.

Så serverades »les petits suisses», middagen var slut, och man gick in i salongen. Lili kröp upp i fönstret för att få vara i fred. De öfriga ordnade sig i fåtöljer och stolar rundt cheminéen. Konversationen flammade åter upp. Man sökte öfvertala kanadensiskan att sjunga sitt bravurnummer ur »Simson och Delila», men förgäfves, och en af de små misserna trädde i stället fram till pianot. På bruten franska började hon:

»Ninon, Ninon, que fais-tu de la vie?
L'âge s'enfuit, les jours succèdent aux jours.
Rose maintenant, demain flétrie.
Comment vis-tu, toi, qui n'as pas d'amour?»

Det var inte första gången Lili hörde den sången, men aldrig förr hade den gjort något intryck på henne. — Nu upprepade hon sakta: »Comment vis-tu, toi, qui n'as pas d'amour?»

»Som ni nu sitter, påminner ni rent af slående om en dryad,» sade någon plötsligt bredvid henne.

Hon såg upp; det var en af de nyrepresenterade skandinaverna.

»Tycker ni?» svarade hon tämligen likgiltigt. »Ja, vet ni, i den där ställningen skulle jag vilja måla er, om jag vore målare nämligen. Men det är sant, ni är ju själf målarinna. Får man fråga hvad ni för närvarande arbetar på?»

»Ah, för närvarande på just ingenting. Jag samlar motiv — landskap.»

»Då vet jag ett motiv, som bestämdt skulle passa för er. Jag har ännu inte haft nöjet närmare göra er bekantskap, men jag såg er i dag i konfettikriget och ni föreföll mig likna ett af skogsväsendena i Corots luftiga landskap. Skulle ni inte försöka er på något i den genren. — Morgon, tidig vår som nu, ungt som ni.»

»Tior ni, ja kanske... Jag skulle verkligen ha lust att försöka. Ser ni, jag har just nu fått en sådan lust att gripa mig an.»

»Jag är aldeles öfvertygad om att ni skulle lyckas. — Många gånger, då jag varit i Paris, har jag gjort utflykter tidigt på morgonen i omgifningarna. Det har då händt, att vissa platser aldeles särskildt slagit an på mig. — Jag minns nu tydligt en punkt. Det var mellan St Germain-en-Laye och Marly-le Roi. Där var bedärande och på en april morgon som nu. — Hvad skulle inte det gifva!»

»O ja, tänk! Bara jag se'n riktigt kunde få fram det fina, luftiga, outvecklade. Det vore ett motiv! Men om man älskar motivet riktigt, måste man väl kunna måla det.»

»Säkerligen. Läger ni hela ert unga hjärtas känslor till naturens skönhet, måste det bli ett tjusande verk.»

»Vet ni, jag skulle ha lust att börja snart. Kan ni beskrifva den där platsen närmare?»
 »Om ni tillåter, fröken, så följer jag med och visar er platsen. Jag minns den mycket väl. Vill ni börja i morgon, så är jag till er disposition.»
 »Åh, så snällt af er. Hvad det skall bli härligt!»
 »Bon soir!» ljöd det plötsligt från alla håll. Madame tog god natt af sina pensionärer.

*

Redan då den lilla morgontidiga försäljerskan med gäll röst stämde upp sitt: »Du mouron pour les petits oiseaux!», stod Lili färdig. Genom det ännu halft drömmande Paris vandrade hon och hennes följeslagare till stationen, och tåget förde dem förbi ängar och hagar i spädaste grönska till St Germain-en-Laye.

Vägen mellan St Germain och Marly-le-Roi löper nedåt. Stundom ligga åkerfält på bägge sidor, stundom ängmark med trädgrupper och dungar. Något omorgnadt låg nu öfver allt detta, och med hvarje andedrag förnams vaknande lif, spirande kraft. Vägen gör en krökning, där ligger en öppen plats med luftiga trädgrupper och en vid utsikt.

»Här var det jag tänkte vi skulle stanna. Det här borde ni måla. Har det inte något af Corot öfver sig?»

»Jo visst, och hade vi kommit tidigare, är jag säker på att vi fått se skogsnyfverna dansa. Det skall bli förtjusande att måla det här. En sådan färg, så fin och luftig. Hade jag den bara på min palett!»

»Härifrån skall det tagas. De här grenarna böja sig mot hvarandra till ett sådant förtjusande hvalf.» Lili ordnade ifrigt sitt staffli och började teckna upp landskapets konturer.

»Tillåter ni, att jag lägger mig här bredvid och mediterar? Jag skall inte störa er, inte se på er.»

»Visst får ni det, och prata får ni också. Det stör mig inte det ringaste.»

»Det gläder mig. Då stör det er kanske inte heller, om jag läser upp en dikt för er. Ser ni, hvar jag går på vägar och stigar eller till biblioteket, har jag alltid någon af mina älsklingspoeter med mig. Mina stämningar komma ibland så våldsamt och måste ta sig uttryck, och när jag icke själf är mäktig att dikta dem, finner jag dem stundom hos dessa andra. Har ni hört den här af Coppée:

»Souvent, lorsque la main sur les yeux je médite,
 Elle m'apparaît, svelte et la tête petite,
 Avec ses blonds cheveux coupés courts sur le front,
 Trouverai-je jamais des mots qui le peindront,
 La chère vision que malgré moi j'ai fuie?
 Qu'est auprès de son teint la rose après la pluie?
 Peut-on comparer même au chant du bengali
 Son exotique accent si clair et si joli?
 Est-il une grenade entr'ouverte qui rende
 L'incarnat de sa bouche adorablement grande?
 Oui, les astres sont purs, mais aucun, dans les cieux,
 Aucun n'est éclatant et pur comme ses yeux...»
 (Forts.)

MELINS STENOGRAFI I FEM LEKTIONER.

(SLUT FR. FÖREG. N:R.)

Femte lektionens öfningsuppgift.

[Handwritten shorthand notes for the fifth lesson exercise, consisting of several lines of cursive symbols.]

[Handwritten shorthand notes, likely a continuation of the previous lesson or a separate exercise.]

Har ni ordentligt genomgått dessa våra fem lektioner bör ni kunna läsa och skriva Melins stenografi, och må vi hoppas att ni nu har nog energi att flitigt öfva er, så att ni med tiden blir en skicklig stenograf.

Af stor vikt är, att ni äfven skaffar er tillfälle till öfning i läsande af stenografisk text, och sker detta bäst genom att ni prenumererar på den hvarje lördag utkommande, »Tidning för Svensk Snabbskrift», som dessutom lämnar råd och upplysningar i alla stenografiska frågor.

MOT SKATTEORÄTTVISORNA.

Herr Redaktör!

ANHÄLLES om plats för nedanstående rader i eder ärade tidning.

Det var med sann tillfredsställelse, jag läste fru Anna Wahlenbergs lika tankvärda som välskrifna artikel: »De utestängda» i senaste Idunsnumret.

Af uppriktigt hjärta vill jag härmed tacka fru Wahlenberg för att hon höjt sin röst mot skatteorättvisorna. Mer än en gång har jag tänkt just detsamma, som fru W. låter språklärarinnan yttra. Hvad det vill säga för en änkefru att gifva uppfostran åt flere barn, kan endast den, som själf pröfvat på, fatta. Om barnen varit nog lyckliga att erhålla ett litet arf efter sin fader, så måste de årligen skatta för ränteinkomsten.

Mina fem barn, af hvilka det yngsta ej är fem år, måste skatta för sin lilla ränteinkomst. Att detta är en skriande orättvisa, måste naturligtvis alla medge. Barnets lilla arf krymper mer och mer ihop till följd af skattebördorna och racker ofta ej, till dess att det själf kan förtjäna sitt bröd.

ÄNKEFRU.

»MODERNA ANDAR.»

STRAX efter genomläsningen af uppsatsen under rubriken »Moderna andar» af Steffen, kände jag stor lust att sända redaktionen ett varmt tack för den uppsatsen, men lät det stanna därvid. Sedan jag i det i dag anlända numret af Idun läst uppsatsen af »Anny» med samma rubrik, kan jag dock ej underlåta att fullfölja min förutnämnda önskan. Anny's artikel visar, helt visst mot hennes afsikt, att Steffens uppsats var ett ord i sinom tid. Redaktionen har genom den plats, som anvisats de bägge artiklarna, tydligt visat sin tanke angående deras värde i förhållande till hvarandra. Jag tror därför icke det är att befara, att redaktionen genom insändare af dylik halt som Anny's skall låta sig påverkas i sina åsikter. Men om hennes uppsats kommit som ett ogillande af tidningens hållning i ifrågavarande afseende, så må från andra sidan ett varmt tack sägas för denna hållning. Tidningspressen har ett stort inflytande, och den press, som bjuder sina läsare på artiklar af sådan halt som Steffens, öfvar ett välsignelserikt inflytande och förvärfvar sig föräldrars, uppfostrares och all sansad ungdoms lifliga erkännande och tacksamhet.

EN UPPFOSTRARE.

KVINNLIG VÄRNEPLIKT.

TANKAR mötas stundom, och det är kärt att få se de tankar, som sysselsätta ens egen själ, uttryckta af en annan. Det blir samklang, det

stärker och uppmuntrar. — Jag erfor detta, då jag i Iduns första nummer för i år läste uppsatsen om »Kvinnlig värneplikt». Det var, tycktes mig, en värdig fråga vid det nya årets ingång. Men från ord bör man fortast möjligt öfvergå till handling. Den ifrågavarande reformens genomförande stöter på hinder, som förefalla nästan oöfvervinnliga. Borde man ej undersöka, om de äro det? Skulle ej kvinnor, som visat sig kunna offra tid och möda, då det gällt allmänt eller enskildt väl, vilja sammansluta sig och göra undersökningar och beräkningar rörande denna viktiga fråga? Saken är alldeles för god för att affärdas med likgiltighetens eller misströstans tomma ursäkter.

A. H.

EHURU VINTERFLINGORNA alltjämt fra en yrande karneval utanför våra fönsterrutor, ligger dock våren redan i luften, och dess sedvänliga förebud ha icke uteblifvit. Den första lärkan har visserligen ännu icke låtit sig afhöra, men Hasselbacken har öppnat sina portar och — de första vårböckerna locka med brokiga omslag på bokhandelsdisken!

En typisk vår- och ungdomsbok är *Sven Lidmans* diktsamling »*Pasiphae*» (Alb. Bonniers förlag), i hvilken den debuterande skalden med en pressad ynglingafallett sjunger den antika skönhets- och sinnlighetskultens lof. Kunde man taga all denna »lustförbrända» och »vanvettslystna» hyllning åt den kretensiska kärleksprästinna på verkligt allvar, skulle den i sin ansvarlösa sinnesyra mer än en gång verka motbjudande. Nu framkalla de öfvermåttan stora orden och åthäfvorna endast förstændets försonande småleende, i det man besinnar, att äfven skaldevären måste ha sin safgång, då de unga vätskorna sjuda öfver. Och om de endast, såsom här, redan röja den rätta arten, kan man lugnt förbida tiden, till dess jäsnigen lagt sig. Det klara vinet skall då helt visst bereda en mera ogrumlad njutning.

Mycket af omogen och obehärskad, men trots alla förlöpnings löftesrik vår är det äfven öfver *Fanny Norrmans* debutroman »*Brita från Österby*» (Alb. Bonniers förlag). Författarinnan har förut under signaturen »Maja X» gjort sig känd genom en samling små humoristiska och satiriska dikter, »Galläpplen och paradisiäpplen», och hennes friska ådra förnekar sig ej heller i skildringen af den kända Britas konflikter med storstadens konventionalism eller landtliga frihetslif på Österby. Där emot måste man på det bestämdaste reservera sig mot de osmakliga delar af boken, som skildra hennes erotiska upplevelser och deras i sanning förbluffande upplösning. Här ha originalitetsjaktandet och väryran spelat författarinnan ett af sina allra ofrefligaste spratt, som bör bli henne till en allvarsam varning för kommande mönadstider.

På samma förlag föreligger en ny berättelse af *Mathilda Malling* »*Lilla Marica och hennes man*», en liten interiör från madame du Barrys och Ludvig XVI:s Paris, utmärkt af god tidsfärg och blid stämning.

Detta för dagen om de egentliga *primeurerna*. Men äfven till äldre, redan välkända plantbestånd i vår litteraturs örtagård sträcker våren sin förnyande kraft. Så har en billig, men till sin utstyrelse vacker och värdad folkupplaga af *Selma Lagerlöfs* berättelser nyss börjat utgifvas från Alb. Bonniers förlag. Samlingen kommer till ett pris af ungefär 11 kr. att omfatta Gösta Berlings saga, Antikrists mirakler, En herrgårdssägen, Drottningar i Kungahälla, Legender och Osynliga läskar. Vi taga för alldeles gifvet, att den läsande allmänheten med glädje skall synda att begagna detta tillfälle att för ett relativt ringa pris med hemmens bibliotek införlifva dessa ryktbara verk, hvilka obestriddt utgöra några af vår moderna nationella diktnings klarast strålande klenoder.

En lysande plats i vår vitterhet har ock sedan länge intagit af *August Strindbergs* »*Svenska öden och äfventyr*», dessa oförläppliga historiska bilder från vår stormaktstid, romantiska till sitt innehåll, realistiska till sin form, bräddade af humor och kvickhet, lefvande och värmande. Märkligt nog har dock till dags datum ingen komplett upplaga förelegat af detta i bästa mening folkliga verk. Denna brist har nu emellertid Aktiebolaget Ljus gått att afhjälpa med en i dagarne begynt häftespublikation, som bland annat på dess rätta plats i samlingen upptager berättelsen »*Tschandala*», hvarjämte »*äfventyren*» avslutas med den hittills endast fragmentariska »*Fredrik I*» och den alldeles nyskrifna »*Gustaf III*». Den nya upplagan

Förnämsta tvättmedel

Äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS Prima Tvätt-Tvål

förses dessutom med illustrationer af artisten Garibaldi Lindberg.

Äfven *Björnstjerne Björnsons Berättelser*, dessa ovanliga pärlor af mästerlig bondeliffskildring, äro under utgifning i en ny prisbillig upplaga från Alb. Bonniers förlag. Som de äldre upplagorna af Björnsons berättelser äro utgångna ur bokhandeln, synes den nya editionen väl påkallad, ej minst vid en tidpunkt då den norske skaldens personlighet och därmed äfven diktning stå närmare svenska hjärtan än kanske tillförene på långliga tider.

Ett märkligt verk, som vida utom författarens hemland, Danmark, genom talrika översättningar redan vunnit ryktbarhet, är professor *Oscar Blochs* populära framställning »*Döden*», hvilken i bemyndigad översättning af med. lic. Axel Widstrand börjat utgifvas från Wahlström och Widstrands förlag. Så visst som vi alla en gång skola vandra öfver den mörka älven, så visst måste också det ämne, den erfarne läkaren behandlar i sin bok, kunna påräkna ett allfamnande intresse, så mycket mer som hans framställnings anda är alltigenom sant *human*. Professor Blochs mening är nämligen den att skildra, huruledes döden inträder under de olika förhållanden, som kunna göra slut på människans lif, och att visa att den fruktan, som allmänt hyses för döden, är *öfverdrifven och oberättigad*, då, enligt läkarvetenskapens erfarenhet, de flesta människor dö, utan att själfva vara medvetna om dödens inträdande.

Ett annat populärvetenskapligt arbete, som förtjänar anbefallas icke endast åt sångare och talare, utan åt alla, som genom en rationell andning önska stärka och vid full kraft bibehålla sina andningsorgan, är *Leo Koflers* »*Konsten att andas*», som erhållit ampla loford af både medicinska och musikaliska auktoriteter och nu från originalets sjätte upplaga bestyrts i en svensk översättning af fru *Ingrid Samzelius-Lejdström* (Wahlström & Widstrands förlag). Författaren är sånglärare och kördirigent i St. Pauls Chapel i Newyork, och hvad som först hos honom väckte tanken på andningsgymnastiken, var den öfverhängande faran för lungdot, hvilken sjukdom kräft flere offer inom hans familj. De gynnsamma resultaten af andningsöfningarna visade sig snart: hans hälsa förbättrades i hög grad, hans röst växte i styrka och klang. Öfversättarinnans hopp är nu, att den märkliga boken äfven i vårt på bröstsjuka så rika land i vida kretsar skall förmå utbreda insikten om den hygieniska betydelsen af en riktig andning och att allt flere måtte få erfara sanningen af en framstående tysk läkares ord, att »en rationell andning är en sannskyldig ungdomskälla.»

Att krigshändelserna i Ostasien i vida lager nyväckt intresset för de japanska och kinesiska folkens nationella karaktärsdrag och egendomliga kultur, är ju helt naturligt, och detta intresse har hrr bokförläggare med lofvärd snabbhet skyndat att tillmötesgå. Från Hugo Gebers förlag ha sålunda sändts oss *André Bellessorts* synnerligen läsvärda och orienterande skildringar »*Från Japan*», i författarens hemland prisbelönta af själfva Franska akademien. Vidare föreligger från samma förlag en ny prisbillig häftesupplaga af *Arthur Smiths* »*Kinesiska karaktärsbilder*», säkerligen bland de allra yppersta i sitt slag, spirituella, fördomsfria, opartiska och humana. Bägge arbetena rekommenderas varmt som den bästa kompletteringsläsning till dagspressens referat af den väldiga kampen mellan »de hvita» och »de gula» härarne.

»*Head en tidningsman upplevat*» kan ofta nog bilda ämne för en hel serie romaner, och visst är, att hvad den förra året affidne ryktbare korrespondenten *Blowits* har att bjuda i sina »*Memoarer*» gör det. I nästan en mansålder representant i världsstaden Paris för världsladet Times, kom han i nära beröring med många af samtidens inflytelserikaste politici och diplomater, och i dessa memoarer, dikterade af honom själf samt nu efter

hans död utgifna, framställas de förnämsta episoderna från den senaste tredjedelen af nittonde århundradets historia, i hvilka han som tidningsman spelat en roll. Den svenska upplagan bär *Fahlcrantz & Cos* ansedda förlagsmärke. Samma förlag har i dagarne äfven utsändt första häftet af *C. Silvester Hornes* »*Den frikyrkliga rörelsens historia i England*», hvilken äfven i Sverige bör kunna finna talrika läsare, då som bekant våra frikyrkor i regeln medelbart eller omedelbart leda sitt ursprung från England och författarens framställning med fängslande stilistiska egenskaper förenar stort kulturhistoriskt intresse.

Beijers bokförlagsaktiebolag, som i fjol glädde den minnesgoda läsekretsen med en ny upplaga af *Dickens* »*Pickwick-klubben*», har nyss utsändt första häftet af ett annat af den oförgätliga humoristens yppersta mästerverk: »*Nicholas Nickleby's lif och äfventyr*». Denna förläggarnes sträfvan att göra äfven det nuvarande släktet delaktigt af det oförläknliga själens salt, som den store engelske dikteren bjuder i sina berömda sociala romaner, kan endast hälsas med det varmaste erkännande och tillönskan om all framgång.

EN KONSERTVECKA

af ovanligt intresse har passerat, sedan Iduns nästföregående nummer lades i press. Och det egendomliga är, att det är tvänne barn af vårt broderland Norge, som hvart för sig täflat om att vinna våra sympatier, och härutinnan hafve de båda lyckats så fullständigt som väl tänkas kan. *Edvard Grieg* och *Cally Monrad* äro namn, som dessa dagar inom vår hufvudstads musikintresserade kretsar varit på allas läppar, och den äldrige tonsättaren skulle kanske blifvit slagen ur brädet af sin unga landsmaninna, om ej hans rykte och popularitet redan varit alltför väl befästa härstädes.

Griegs första konsert omnämnde vi i förra numret. Den andra gafs i torsdags och bevestades likaledes af en publik, som fyllde alla platser ända upp på estraden. Programmet inledningsnummer, stråkkvartetten i g-moll, op. 27, fick ett ökad intresse genom det ypperliga utförande, som kom densamma till del från den *Aulinska kvartetten*, hvars ofrivilliga tystnad under denna säsong ej nog kan beklagas. G-moll-kvartettens första sats förefaller kärft och bister, men så präglas de öfriga satserna af en så mycket sattare kolorit, af hurtighet, välklang och lif. Sist på programmet stod den tredje violinsonaten, op. 45, c-moll. Med Grieg vid pianot och *Aulin* i violinstämman erhöill den välkända sonaten ett alltigenom förträffligt utförande. Solo spelade Grieg sex lyriska stycken (op. 43), alla präglade af stämning och temperament. Af dessa små karaktärsstycken torde särskildt böra nämnas »*Schmetterling*», »*In der Heimath*» och »*An den Frühling*». Naturligtvis gaf sig publiken ej, förrän mästaren spelat ett par extranummer. Bifallet var ock hela aftenen synnerligen lifligt och gällde naturligtvis i främsta rummet den värderade tonsättaren. Så ock i de båda romansafdelningarna, där sångerna utfördes af grefvinnan *Aina Mannerheim*, som denna gång var något bättre än vid första konserten. Flere af de förtjusande romanserna kommo dock ej till den rätt de vederbort.

Tredje Griegkonserten ägde rum i måndags under aldeles samma förhållanden som de båda föregående, med det undantaget blott, att fru *Dagmar Möller* inträdde i stället för grefvinnan *Mannerheim* i de båda romansafdelningarna. Utom att detta var till bättnad för det hela, var det helt visst för alla de närvarande en glad öfverraskning att så där apopå få återhöra vår bästa romanssångerska, den där ej på ganska lång tid uppträdde. Fru M. hyllades ock med det lifligaste bifall. Konserten inleddes med mästarens första violinsonat, till djup och innehåll måhända underlägsen de båda följande, men helt visst den lättfattligaste och populäraste af de tre. Den fick naturligen den stiltfullaste tolkning af tonsättaren själf och hr *Aulin*. Nu liksom vid den första konserten väckte Griegs och Stenhammars briljanta utförande af Norska danser för fyra händer det mest entusiastiska bifall, och den välkända pianosuiten »*Fra Holbergs tid*» (op. 40), ypperligt spelad af tonsättaren, utgjorde en värdig afslutning på den intressanta konserten.

*

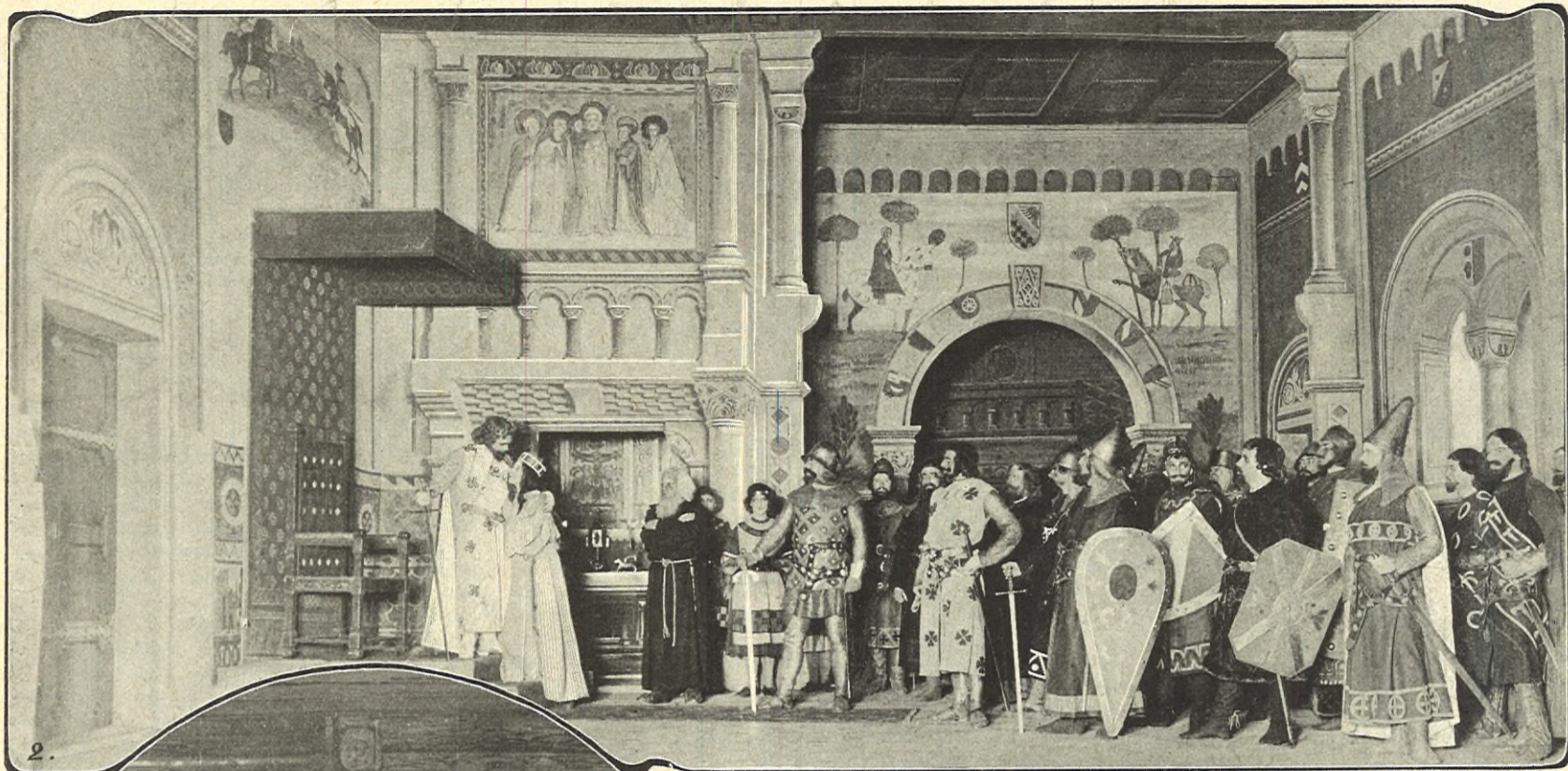
Har som sagdt intresset för Grieg under dessa dagar varit lifligt, så har det ingalunda varit mindre för fru *Cally Monrad*, snarare tvärtom. Fullkomligt okänd, till och med till namnet, kom

hon hit, denna unga sångerska, kom som en frisk och lifgivande vindfläkt från berglandet på andra sidan Kölen. Och knappt hade hon sjungit sin unge landsman *Alnæs*' båda melodiosa romaner, hvilka inledde programmet, förrän hon redan vunnit allas hjärtan. Men segern skulle bli än fullständigare, ja sådan en sångerska ej på mycket länge vunnit härstädes. Från *Sindings* »*Mainat*» och »*I Seraillets Have*», hvilken senare blef en af aftenens glanspunkter, tack vare såväl fru M:s briljanta föredrag som hr *Stenhammars* geniala ackompanjemang, öfvergick sångerskan till romaner af *Tschaikowsky*, *Schubert* och *Schumann*. I den förstnämde »*In Mitten des Balles*» glänste fru M. med sina varma och klangfulla djupa toner. I *Schuberts* »*Wanderers Nachtlied*» tolkades öfvertygande en sommarnatts tysta lugn, medan i *Schumanns* bisserade »*Waldesgespräch*» den trolska stämningen ypperligt framhåfdes och häxan *Loreley* karaktäriserades på ett sätt, som i klarhet lämnade intet öfrigt att önska. Samma tonsättares »*Ich rolle nicht*» torde här aldrig sjungits bättre. Tredje afdelningen upptog svenska romaner, nämligen *Peterson-Bergers* luftiga och förtjusande »*Titania*», hvilken måste omtagas, *Sjögrens* »*Dröm*», där det breda föredraget var af ypperlig verkan, »*Alt var dig*» af anonym kompositör (bisserad) samt *Stenhammars* »*Fylgia*», en pärla bland romaner, där tonsättarens ackompanjemang var af yppersta verkan; den måste ock omtagas och väckte då samma jubel. Sista afdelningen omfattade fyra af *Griegs* bästa romaner, förut många gånger hörda, men som i fru M:s ypperliga tolkning framstodo nästan som nya. Särskildt gällde detta »*En svane*» och framför allt den stormande »*Tak for dit Raad*», efter hvilken publikens hänryckning knappt kände några gränser. Publiken rörde sig ej från sina platser, utan satt kvar och applåderade frenetiskt. Extranummer gäfvos och fru *Monrad* och hr *Stenhammar* måste oupphörligt framträda och mottaga åhörarnes hyllning. Sålunda ändade den första konserten, och man hade — »ej en dag för tidigt» — lärt känna en sångerska af Guds nåde, en som har en lysande framtid för sig. Begåfvad med en ovanligt omfattande mezzosopran, beundransvärdt jämnt utbildad från den djupaste tonen till den högsta, äger fru *Monrad* af naturen denna konstnärliga uppfattning, hvarigenom hon med lätthet intränger i hvarje tondiktens karaktär och lika lätt förstår att återge densamma. Men hvad som särskildt gör hennes framgång är det, att hon modigt och utan pryderi ger sig själf helt i sin sång; det är den renaste natur, adlad af den finaste konst. Tonbildningen är fast och distinkt, tonen rund och fyllig, aldrig ens en dragning åt någon oren intonation. Stämman är klangfull och väljudande och lånar sig villigt åt de nyansrikaste skiftningar; föredraget är temperamentfullt och dramatiskt, känsligt och mjukt. Diktation och respiration äro mönstergilla. Efter allt att dömma borde fru M. kunna bli en förträfflig operasångerska. (Här om någonsin borde vår k. teater hålla sig framme!) Vid sina konserter har fru M. lyckats förvärfva hr *Stenhammar* som ackompanjatör, och en bättre sådan torde hon ej kunnat uppleta. Hr S. har dessa aftnar nästan öfverträffat sig själf.

Vid första konserten var publiken rätt talrik, dock långt ifrån fulltalig. Men ryktet om den ovanliga konstnjutning, som denna aften förunnats de lyckliga närvarande, gick sedan som en löpeld, och i ett nu voro alla biljetterna till den andra konserten utsålda. Denna gick af stapeln på fredagen, likaledes i Vetenskapsakademien, och förlöpte under samma jublande stämning, och med samma resultat som den första. Någon detaljerad redogörelse för denna konsert sakna vi utrymme för; vilja endast nämna, att det äfven denna gång förträffligt sammansatta programmet upptog romaner af *Kjerulf*, *Schumann*, *Schubert*, *Stenhammar* och *Grieg*. Och utförandet såväl från fru *Monrads* som hr *Stenhammars* sida var lika utmärkt som på första konserten. Bifallet var ändlöst och förtjusningen allmän.

Till den tredje konserten, som varit afsedd att gifvas i Musikaliska akademien som i går, äro alla biljetter utsålda flere dagar i förväg.

Arturo della Spina heter en ung italiensk violoncellist, som nu synes hafva nedslagit sina bölor här i hufvudstaden, och som nästlidne onsdag gaf konsert i Vetenskapsakademien. Han visade sig redan äga en rätt aktningvärd teknik, som dock ännu kan förkofras, hvarjämte hans uppfattning af tonverken behöfver mogna. Utom ett onjubar virtuosstycke af *Davidoff* utförde han en sonat af *Boccherini* samt några mindre stycken af *Mendelssohn*, *Chopin* och *Popper*. Han erhöill värdefullt biträde af hr *C. F. Lundqvist* samt förknarna *D. Hesse* och *M. Ohlson*.

GERHART HAUPTMANN'S SAGOSPÄL »DEN ARME HENRIK» PÅ SVENSKA TEATERN.

FOTO FÖR IDUN AF
A. BLOMBERG.

1. HENRIK AF AUE (HR DE WAHL) OCH OTTOGEBE (FRÖKEN ASTRID TORSELL) I KAPELLET HOS PATER BENEDIKT (HR J. HAGMAN).
 2. SISTA AKTENS SLUTSCEN. RIDDAR HENRIK UPPHÖJER DEN FATTIGA BONDEDOTTERN OTTOGEBE TILL SIN
- MAKA.

mande. Dock rymmer den dystra sagan om hans förtviflan, förhärdelse och frälsning så mycken djup mänsklighet och lyrisk skönhet, och slutaktens morgonljusning bryter så strålande in efter nattens mörker, att »Den arme Henrik» hade förtjänat en annan åskådarekrets och ett annat mottagande. Utförandet var också i det hela berömvärdt — på en hand rent af idealiskt täckande skaldens intentioner. Fröken *Astrid Torsells* Ottogebe var en af dessa gestalter, som man icke glömmet. Äfven på den dekorativa utstyrelsen och själfva iscensättningen hade mycken pietet och god smak nedlagts.

ÖSTERMÄLMSTEATERN har på ett ganska erkännansvärdt sätt framfört Dumas fils' bravurstycke »Kameliadamen». Fru *Deurells* återgifvande af titelrollen på premiäraftonen kunde måhända ha varit ett par nyanser varmare i de tre första akterna, men till gengäld tolkade hon i fjärde och femte akterna den olyckliga Marguerites lidanden på ett verkligt vackert och temperamentsfullt sätt, och den vanskliga dödsscenen gafs gripande, utan all oskön teaterpose. Hr *Lindlöf* var en acceptabel Armand Duval och äfven birollerna gäfvos tillfredsställande.

KUNGL TEATERN har uppfört den danske tonsättaren P. E. Lange-Müllers sagospel »Vikingablod». Då emellertid teaterns nominelle styresman, hr öfverintendenten Burén, synes hafva funnit det lämpligt att låna sin medverkan åt en underordnad, hr Forsell, för att denne skulle få tillfälle att gifva utlopp åt sin kända och nästan om ett visst sjuklighetstillstånd vittnande illvilja mot pressen, hafva vi i likhet med öfriga tidningar ansett oss ej böra nämna något om den upptagna operanyheten, vare sig i bild eller text.

HR OSSIAN HAMRIN, den kände skådespelaren vid Dramatiska teatern, firar i morgon fredag sitt 25-årsjubileum med nämnda scen, hvarvid uppföres August Blanchés lustspel »Rika morbror». Ossian Hamrin har varit och är fortfarande en flitigt använd artist, och det antal roller han med växlande framgång utfört är betydande. Om publiken sålunda med skäl kan bringa honom sitt tack för ett nitiskt och redbart arbete i scenkonstens tjänst, ha hans kolleger på tiljan ännu större anledning att visa honom sin erkänsla för hvad han under en lång följd af år verkat för

OSSIAN HAMRIN.

tillvaratagandet af deras ekonomiska intressen. Sålunda är han styrelsemedlem i den år 1857 af teaterdirektören Pierre Deland stiftade »Dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening», hvars kassa han tillfört betydliga belopp genom sin energi och förmåga af initiativ. Ännu större vikt torde emellertid böra fästas vid hans ställning som ordförande i det sedan år 1895 verkamma »Svenska teaterförbundet», där han med den varmaste nitältskan främjar de svenska skådespelarnes rättsliga och ekonomiska väl.

Där är Ossian Hamrin rätt mannen på rätta platsen, ett verkligt stöd för sina kolleger landet rundt och i allo värd deras erkänsla.

SVENSKA TEATERN. Kort blef visserligen lifvet för Svenska teaterns senaste nyhet, Gerhart Hauptmanns 5-aktssagospel »Den arme Henrik», men dess runa förtjänar inskrifvas i våra teaterannaler liksom ett par af dess scener i Iduns bildkrönika, då det dock var ett diktverk af mindre alldagligt intresse, som här föll på grund af sina allt för stora anspråk på en blaserad och ytlig publiks poetiska förståelse och tålmod. Hartmann af Aues härliga medeltidsdikt »Der arme Heinrich» — riddaren, som midt i sin framgångs solglans drabbas af spetälskans förbannelse, men räddas åt lifvet och lyckan genom den unga bondflickan Ottogebe's kärlekshängifna offervillighet — har onekligen i den tyske nutidsdramatikerns omdiktning förlorat åtskilligt af originalets naiva skärhet och omedelbarhet, och riddar Henriks genom fyra långa akter framsläpade passionshistoria verkar i längden nästan pinsamt bekläm-

DEN NORSKA SÅNGERSKAN FRU CALLY MONRAD.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 20-26 MARS 1904.

Söndag: Currysoppa; marinerad hafstunga med tomatsås; späckad kalfsadel med legymer, äpplen med maräng och vispad grädde.

Måndag: Falsk hare med brynt potatis; vinsoppa.

Tisdag: Panerad fläsk med potatis; semlor med mjölk.

Onsdag: Morotspuré; fricandeau på gädda.

Torsdag: Ärtor med fläsk; äppelpannkaka.

Fredag (Maria beb.-dag): Julienne-soppa; renstek med potatis och sallader; gräddvafflor med sylt.

Lördag: Ärtpuré med rostadt bröd; kabeljoppuding med skiradt smör.

RECEPT:

Currysoppa (f. 6 pers.). 2½ lit. svag buljong; 1 medelstort selleri, 2 morötter, 1 liten chalottenlök, 1 msk. smör. 2 msk. mjöl, 1 tsk. currypulver.

Beredning: Selleriet, morötterna och löken ansas på vanligt sätt och kokas mjuka i buljongen, som därefter silas. Smör, mjöl och curry sammanfråsas, buljongen tillsättes litet i sän-

der, under flitig rörning och soppan får koka 15 min. Den afsmakas med mera curry om så önskas, men det bör vara uttrördt i litet buljong eller vatten.

Soppan serveras med rotsakerna, skurna i små tärningar och frikadeller eller queneller.

Marinerad hafstunga (f. 6 pers.). 2 kg. hafstunga, 2 msk. salt, 1 msk. fint hackad portug. lök, 4 msk. god matolja, saften af ½ citron, 3 msk. mjöl.

Frityrdeg: 75 gr. mjöl, 1 dcl. ljust vatten, 1 knifudd salt, 1 litet ägg, 10 gr. smör, skiradt.

Till kokning: ½ kg. flöttyr.

Beredning: Fisken rensas och sköljes väl, och torkas med en fiskhandduk. Den flås därefter, fileterna utskäras och dessa skäras itu på längden samt ingnidas med saltet. Fiskfileterna läggs på ett flat fat, öfverhållas med en blandning af löken, matolja och citronsaften och få ligga 1 tim, hvarunder de vändas en gång.

Till frityrdegen torkas mjölet väl och siktas i ett fat, det ljusta vattnet tillsättes, litet i sänder jämte saltet, äggulan och det skirade men afsvalnade smöret, hvarefter degen arbetas tills den blir glansig. Strax innan den skall användas nedskäres den till hårdt skum slagna äggvitan. Flöttyrten upphettas i en långpanna. Fileterna torkas väl, öfverströs med mjölet, doppas i frityrdegen och stekas långsamt tills de få gulbrun färg, då de läggs på gräppap-

per att afrinna. De beströs med litet fint salt, uppläggas på servet, garneras med citronskivfor och serveras med tomatsås.

Äpplen med maräng (f. 6 pers.). 1½ kkp. krossocker, 2 dcl. vatten, 10 stora goda äpplen.

Marängmassa: 3 äggvitor, 4 msk. socker.

Beredning: Af sockret och vattnet kokas en klar lag, äpplena skalas och skäras i stora klyftor. Läggas direkt i sockerlagen för att bibehålla sin färg och kokas därefter klara. De upptagas med hålslef, läggs på ett fat att kallna och lagen hopkokas.

De uppläggas därefter pyramidformigt på ett fat, som tål ugnsvärme, och lagen hålles öfver. Äggvitorna vispas till hårdt skum, vispningen fortsättes ¼ tim., och sockret nedröres försiktigt. Marängmassan spritsas därefter genom krusig strut eller blecktratt öfver frukten och fatet insättes i svag ugnsvärme. Då marängen är torr och fått ljusgul färg, uttages den, får kallna och serveras med vispad grädde eller vaniljsås.

Falsk hare (f. 6 pers.). 3 hg. benfritt oxkött, 2½ hg. svinkött, 1 hg. späckfläsk, 4 ettöres skorpor, 2 kkp. mjölk, 2 ägg, 2 tsk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar.

Till pensling: 1 ägg, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 4 dcl. buljong eller vatten.

Sås: ½ msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, köttjus.

Bredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar och drivets 3 gånger genom köttkvarn. Späcket skäres i fina strimlor. De stötta skorporna blandas med mjölken och de uppvispade äggen samt få stå och svälla 1 timme. Köttet arbetas ½ tim., hvarefter skorpblandningen jämte kryddorna tillsätts. Färsen arbetas ånyo ¼ tim. En panna smörjes med kallt smör, färsen nedlägges däri, formas till en aflång bulle, som tillplattas på sidorna, så att den liknar en harrugg och späckas tätt med de fina späckstrimlorna, penslas med ägget samt beströs med de stötta skorporna. Färsen får steka i ugn omkring 1 timme och påspädes med den kokande buljongen, litet i sänder, samt öfveröses hvar 10 min. Den upplägges på varmt serveringsfat, skäres i vackra skivfor och garneras med brynt potatis och persilja.

Smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen påspädes litet i sänder och såsen får koka 10 min. Serveras i särskild såskål.

Vinsoppa (f. 6 pers.). 1 citron, 150 gr. toppsocker, 1½ liter vatten, 4 dcl. franskt vin, 2 msk. potatismjöl, 4-5 äggulor, 2 msk. strösocker.

Beredning: Citronen sköljes väl och torkas. Skalet afrives mot sockret och saften utpressas. Vattnet kokas upp med sockret, citronsaften och

2 dcl. af vinet. Soppan afredes med potatismjölet uttrördt i resten af vinet och får ett godt uppkok. Äggulorna uppvispas med strösockret i sopp-skålen och soppan tillslås under kraftig vispning. Den serveras varm med biscuits eller makroner.

Fricandeau på gädda (f. 6 pers.). 1½ kg. gädda, 1½ msk. salt, 1 tsk. ättika, 2 hg. späckfläsk, 2 hg. benfritt kalkkött, 3 dcl. buljong, 1 dcl. franskt vin, 15 persiljestjälkar, ½ tsk. hvitpeppar, brynt socker (½ msk. socker, 1 msk. vatten).

Sås: ½ msk. smör, 1½ msk. mjöl, fiskspadet.

Beredning: Gäddan urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Skinet afdrages med fjällen på och fisken ingnidas med 1 msk. af saltet samt ättikan. 1 hg. af späcket skäres i fina strimlor, hvilka vändas i resten af saltet och därmed späckas gäddan i täta, jämna rader. Kalkköttet och resten af späcket skäres i skivfor och läggs på botten af en fiskkittel, gäddan nedlägges därpå och buljongen jämte vin, kryddor och det brynta sockret tillsätts. Fisken får därefter koka på sakta eld omkring 20 min. då den upplägges på varmt serveringsfat och garneras med persilja eller kruskål, samt små kokta potatisar.

Till såsen fråsas smör och mjöl, fiskspadet tillsättes litet i sänder, och såsen får koka 10 min. Den serveras i särskild såskål.

R. T. 70 13. S. H. Ödmanns A. T. 13 13.
DRAK-THE
½ kg. 3:50; ¼ kg. 1:85; 100 gr. 75 öre;
50 gr. 40 öre.

ÖRNS Atelier,
för Damtoiletten.
STOCKHOLM.
Ring till Allm. T. 920.
(Nio två noll). Riks T. 55 50. (Fem fem fem noll)
Bal, Supé- & Promenaddräkter m.m. förfärdigas fort & väl till moderata priser

Nya lättväfda mönster till mattor, gardiner, klädningsstyger m. m. innehåller tredje häftet af "Moster Emmas Väf-bok". Kostar 1 kr 35 öre. Erb. m. post. från utg. Knippbadan, Norrköping.

AB SVENSKA SKOGBYRÅN
Sparar ARBETE TID OCH PENNOR
FÖR ALLA DEN SOM ÄNDÅ KÖPA
LANDTEGENDOMAR
STOCKHOLM

LIFRÄNTESÖKANDE
erhålla kostnadsfritt lifränte-aftal förmedlade för de förmånsta in- & utländska anstalter genom att hänvända sig till "Försäkrings-tjänsteman", Tidn. Iduns exp. Förfrågningar från landsorten mot 30 öres porto.

SYATELIER
FÖR
LINNEUTSTYRLAR
DARREMNINGAR
SÄRMÅL
STRECKA SÖMMEN
SÄRMÅL
STRECKA SÖMMEN
KARL H. NYMANS
HVITVARU, IRIS & VÄFVADSAFFÄR.
17 NÄMNGATAN 17
STOCKHOLM
STORT URVAL AF BOMULLS & VÄFVADSAFFÄR
PRISERANTER OCH PROFVER SÄNDAS FRANCO

Fysiologiska skodon.
Skomakare C. NILSSON,
Luttningsgatan 3 - Stockholm.

Endast kr. 1:50 kostar 100 olika vackra vykort hos **Dagmar Eriksen**, Norrköping. Ins. likvid i postanvisning eller frimärken.

Kejsar Borax Tvål
med finaste violdof gör huden mjuk, ren och hvit.
Erbålles öfverallt.
Parfumerie Heinrich Mack, Ulm a/D.

NATIONALDRÄKTER
i stilfylla mönster och färger förfärdigas fort väl och billigt.
Augusta Isacson,
Södra Långgatan 20, Kalmar. Rikst. 3 86

Damkläde
är alltid elegant, modernt och hållbart. Utmärkt vackert helylle damkläde, som eljest kostar c:a 6 kr. pr meter, säljes direkt till endast 4:50 pr meter. Bredd 180 cm. Fraktrikt. Profver i 10 färger mot 20 öre i frim. Full belåtenhet garanteras.
Norrköpings Ylleväfnadsaffär,
Norrköping.

IRIS-tinkur med Crème, nyaste, bästa medel mot pormaskar, rynkor, sprucken hud och solbränna.
Gör huden mjuk och jämn.
Försäljare:
Nordiska Kompaniet, Stockholm, Tjusbergs parfymaffär, Norrköping, Signe Linnells efterträdare, Linköping, m. fl.

Sjukhem
får öfvertagas till hösten om uppgörelse träffas 20 mars. Sv. »Poste restante», Enköping.

Kurs i klädsömnad.
Grundlig undervisning i mönsterritning, tillskärning, profning af skicklig sömmerska. Eleven syr endast eget arbete. Lektionstid 11-3. Grefteuregatan 30 B, 3 tr.
A. T.: 43 82. **Selma Wahlgren.**

Småtingarnas Påskpaket!
Vackra, trefliga kartonger, innehållande olika små påskarbeten, påskägg m. m.
Pris 2 à 3 kronor.
Kindergarten, 25 Kommandörsgat.

Baka själf
men använd
Lagermans bakpulver "TOMTEN".

Praktisk Väfbok
af Nina von Engeström, exp. endast direkt från Väfskolan, Örebro, mot efterkräf eller pr postanvisn. ins. 3 kronor.

I hvarje väl sorterad bokhandel har utkommit:
Alltings återställelse.

En vederläggning af den gudsförnedrande läran att ändlös pina är syndens lön.
Af **Karl Blomkvist**. Pris 1:50.
(Distribueras från Lars Hökerbergs förlag, Stockholm.)

Heisingborgs Dagblad
»Det är en allvarlig bok i ett allvarligt ämne, som tål vid ett allvarligt begrundas»
Nya Skanska Posten.
»Den är duktigt skriven och genomströmmas af en så varm religiositet, att hvarje försök att misstänkliggöra den som ett verk af en icke troende blir en ren oohederlighet. — — — Den är alltigenom läsvärd och har en mission att fylla.»

Karlstad-Tidningen.
»Pastor Blomkvist anför de viktigaste textkritiska och filosofiska skälen mot läran om de eviga straffen och påvisar den bristande öfverensstämmelsen mellan en dylik åskådning och kärnan i den religion, som framför andra häfdat, att Gud är alla människors kärleksrike fader.»
Göteborgs Handels- o. Sjöfartstidning.

Kurs i Klädsömnad.
Lotten Dahlström.
Drottninggatan 64, 3 tr. Tel. Brunkeb. 206.
Referenser: Skolinspektisen Frök. Hulda Lundin, Fredrika Bremer Förbundet.
Prospekt på begäran.

Sommarkurs (15 maj-15 sept.)
Grundlig undervisning meddelas åt unga damer uti matlagning, inläggningar, trädgårdsskötsel, spec. rosenodling samt väfnader. Pris 65 kr. pr mån. Vidare genom Fru E. von Kothen, Mariedal, **Refteled.**

Handarbetets Vänner.
Teoretisk väfkurs
innefattande bindingslära mönsterritning, garnberäkning m. m. börjar ånyo den 1 april med undervisning 3 ggr i veckan kl. 5-7 e. m.

Veckans nummer af "PUCK"
innehåller bland annat:
Boström-Baggessen. Porslinskrossaren på Riddarholmen. Prinsessans Überbrettl. Herr Köhlers missöden m. m.

Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från **Ekmöbelfabriken i Nyköping.**
Begär pris. Utställning: Vasagat. 7. Sthlm.

Tapissieraffärer
i landsorten kunna erhålla verkligt konstnärliga mönster genom att hänvända sig i bref till »Mönsterriterska vid Tekniska Skolan». Adr.: Portvakten, Drottningg. 102, Sthlm.

LEDIGA PLATSER
En bättre flicka,
frisk, pålitlig, ordentlig, kunnig i matlagning, får plats att med hjälp af jungfru sköta tre pers. hushåll. Svar äf. af rek. och pretentioner jämte fotografi till **»Kaufmann»**, Mariestad p. r.

Plikttrogen,
sann, ordentlig, frisk och barnkär, ej för ung **jungfru**, som kan förete goda rekommendationer förfores. Sökande har att vända sig till Professorskan Reuterskiöld, St Persgatan 5, Upsala.

Barnjungfru
för 3 barn om 7 år, 4 år och några veckor erhåller plats med god lön, om full skicklighet i barnvård styrkes och eljes goda rekommendationer förfores. Sökande har att vända sig till Professorskan Reuterskiöld, St Persgatan 5, Upsala.

Uti större **Garn- & Väfnadsaffär** i norrländsk stad finnes nu genast plats ledig för ett kvinnligt, dugligt biträde med några års vana i denna bransch. Den sökande bör äga god smak och säljareförmåga. Ansökan med fotografi, betyg och lönepretentioner sändes i bref märkt: **»God plats»** under adress S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm.

Bildad flicka, kunnig matl., bakning, något sömnad, ordningsfull, barnkär, van vid landet, får genast verkligt god plats vid sågverk i Sundsvallstrakten. Nya Inackorderingsbyrå, Brunkebergsgatan 3 B.

Tillkännagifvande.
En stadsbarnmorskebefattning i Växiö
förklaras härmed ledig. Ansökningar till den samma ställas till Stadsfullmäktige i Växiö och inlämnas före den 3 maj d. ä. till Hälsovårdsnämnden. Lön 450 kronor jämte fii telefon. Ansökningshandlingarne böra innehålla utom kunskaps- och tjänstgöringsbetyg äfven präst och läkarebetyg.
Växiö den 2 mars 1904.
Hälsovårdsnämnden.

Guvernant.

Enkel, anspråkslös flicka, som kan undervisa 2 barn, 6 och 7 år, i vanliga skolämnen samt musik, och därtill är villig vara frun behjälplig, får plats i vår på naturskön egendom i Värmland. Svar med uppgift på lönepretentioner, afskrift af betyger (eller uppgift på referenser) samt medsändande af fotografi insändas till »Vären 1904», Nya Vermlands-Tidningen, **Karlstad.**

Vid Simrishamns läroverk för flickor
är en lärarinne tjänst ledig att tillträda vid nästa hösttermins början; undervisningskyldighet i svenska, historia, tyska och naturkunnet på det högre stadiet. Lön 1100 kr. jämte pensionsbidrag. Ansökningar torde före den 1 april insändas till skolans styrelse.
Kompetens: Högre lärarinneseminarium eller motsvarande utbildning.

Hushållerska.
På grund af sjukdomsfall är hushållerskeplatsen å Ekudden, Floda station, ledig nu genast. Sökande bör vara kunnig i finare matlagning samt öfriga i ett landtushåll vanliga göromål. Kompetent person kan påräkna hög lön. Ansökan åtföljd af vitsord öfver kunskaper och förut innehafda platser samt porträtt insändes till **Fru Clara Berg**, Ekudden, Floda station.

Barnfröken.
En snäll, arbetsam och barnkär bättre flicka erhåller plats i Stockholm d. 24 april. Betyg jämte fotografi m. m. under adress »Barnkr 1904», Tidningskontoret Hornsgat. 54, Sthlm.

I privatskola på landet
finnes till hösten plats för en biträdande lärarinna med undervisningsvana. Hufvudämnen: tyska och räkning. Villkor: 300 kr. och fritt vlvre. Ansökan, åtföljd af betyg och referenser, sändes till fröken Broman, adr. Skärkind.

Plats i tapissieraffär erhåller väl rekommenderad flicka. Sökande skall på egen hand kunna förestå allt arbete samt äga vana vid mönsterritning. Svar till **Aman d a Ström, Eskilstuna.**